

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan yksivuotisena vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa sovellettavan tulo- ja varallisuusverolain säätämistä pysyväksi vuodesta 1990 alkaen. Samalla lakiin ehdotetaan tehtäväksi useita muutoksia, joiden tarkoituksena on kokonaisverouudistuksen jatkaminen sen ensimmäisessä vaiheessa päätettyjen suuntaviivojen mukaisesti.

Esityksessä ehdotetaan, että puolisoiden tulojen erillisverotus toteutetaan myös muiden kuin ansiotulojen osalta. Esitykseen sisältyy myös ehdotus henkilöstörahaston säätämisestä verovapaaksi. Reserviläispalkka ja sairauskassojen maksamat edut tulisivat veronalaisiksi. Eräistä matkakustannusten korvauksia koskevista siirtymäsäännöksistä luovuttaisiin. Myyntivoittoverotus lievenisi osituksessa saadun omaisuuden osalta. Oman asunnon myyntivoiton verovapauden edellyttämä omistus- ja asumisaika pitenisi vuodesta kahteen vuoteen. Omaisuuden luovutusvoiton alarajaa korotettaisiin rahan arvon muutoksen huomioon ottamiseksi.

Tulo- ja varallisuusverolain vähennysjärjestelmään ehdotetaan useita muutoksia. Tulonhankkimisvähennys ehdotetaan korotettavaksi kaksinkertaiseksi ja sen rakennetta muutettavaksi pieni- ja keskituloisia suosivaan suuntaan. Korkovähennykseen ehdotetaan sekä enimmäismääriä, omavastuuta että vähennyskelpoista osuutta koskevia tarkistuksia. Oma-

suustulovähennyksen enimmäismäärä nousisi kaksinkertaiseksi hallituksen keväällä 1989 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti. Lapsenhoitovähennykseen, lapsivähennykseen ja perusvähennykseen tehtäisiin inflaatiotarkistus. Yksinhuoltajavähennystä korotettaisiin enemmän kuin mitä rahan arvon muutos edellyttäisi ja lisäksi sen korotus koskisi jo vuotta 1989. Siirtymäkaudeksi tarkoitettu elatusvelvollisuusvähennys tulisi pysyväksi.

Uutena vähennyksenä ehdotetaan otettavaksi käyttöön valtion tuloverosta myönnettävä asuntovähennys. Se myönnettäisiin alle 40-vuotiaille ensiasunnon hankkineille verovelvollisille ja korvaisi sen osan korkovähennyksestä, joka voidaan myöntää vain asuntolainakorkojen perusteella. Asuntovähennys myönnettäisiin 10 vuotena ja se alenisi asteittain tuon ajan kuluessa. Siihen liitettäisiin myös lapsista myönnettävä korotus.

Esitykseen sisältyy lisäksi useita teknisiä ja lain sisältöä selventäviä tarkistusehdotuksia.

Esitys liittyy vuoden 1990 valtion tulo- ja menoarvioesitykseen. Ehdotetut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1990 alusta lukien. Niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa. Eräitä lieventäviä tai lain sisältöä pelkäämään selventäviä muutoksia sovellettaisiin kuitenkin jo vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

YLEISPERUSTELUT

1. Kokonaisverouudistuksen nykyvaihe

Nykyisen hallituksen ohjelman keskeisiä kohtia on lähinnä tuloverotusta koskevan kokonaisverouudistuksen toteuttaminen vaalikauden loppuun mennessä. Uudistuksen päätavoitteita on kaikkien tulojen yhtäläinen verottaminen, omaisuustulojen verotuksen yhtenäistäminen, vähennysjärjestelmän selkiyttäminen ja marginaaliverojen alentaminen kaikissa tulo- luokissa. Verouudistuksen lähtökohtana on turvata valtion ja kuntien verotulot uudistuksen kaikissa vaiheissa.

Kokonaisverouudistuksen valmistelu aloitettiin toukokuussa 1987 sitä valmistelemaan asetetussa ministerityöryhmässä. Ministerityöryhmän toimeksiannosta asetettiin useita toimikuntia ja käynnistettiin joukko perusselvityksiä, joiden pohjalta uudistuksen valmistelua jatkettiin. Hallitusohjelmassa edellytetyn mukaisesti uudistuksen toteuttaminen on aloitettu vuoden 1989 tulo- ja menoarvion yhteydessä. Pääosaa kokonaisverouudistuksen ensimmäisen vaiheen muutoksista sovelletaan jo vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

Kokonaisverouudistus on sen ensimmäisestä vaiheesta alkaen kattanut koko tuloverojärjestelmän. Muutoksia on tehty sekä henkilöverotukseen, maatilatalouden verotukseen että elinkeinoverotukseen. Muutosten laajuuden vuoksi tuloverotuksessa sovellettava keskeinen laki, vuonna 1974 annettu tulo- ja varallisuusverolaki (1043/74), katsottiin tarpeelliseksi korvata uudella samannimisellä mutta systematiikaltaan uudistuneella lailla. Uusi tulo- ja varallisuusverolaki (1240/88) vahvistettiin 29 päivänä joulukuuta 1988 ja tuli voimaan vuoden 1989 alusta. Koska laki ei sen eduskuntakäsittelyn aikana saanut taakseen pysyvältä verolailta vaadittavaa määrääenemmistöä, se tuli voimaan vain yhtä vuotta koskevana. Lakia sovelletaan siten vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

Uuteen tulo- ja varallisuusverolakiin sisältyy verovelvollisuutta, tulon veronalaisuutta ja vähennysjärjestelmää koskevia muutoksia. Kokoanaan uusia ovat yritysjärjestelyjä sekä tulon ja menon jakottamista koskevat säännökset. Lisäksi tulo- ja varallisuusverolakiin on otettu aikaisemmin erillisiin lakeihin sisältyneet merityötulon verottamista ja korkojen vähennysoikeutta koskevat säännökset.

Merkittävin verovelvollisuutta koskeva muutos on kaupparekisteriin merkityn, liiketoimintaa harjoittavan avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön tulon jakaminen verotettavaksi puoliksi yhtiön ja puoliksi sen osakkaan tulona. Oikeustilaa selventäviä ovat yritysjärjestelyjä eli tulolähdesiirtoja, yksityiskäyttöönottoa ja yhteisön tai yhtiön purkua koskevat uudet säännökset. Kuolinpesien verotusasemaa on muutettu siten, että niitä verotetaan erillisinä verovelvollisina vain kolmelta vainajan kuolinvuotta seuraavalta vuodelta.

Tulon veronalaisuutta koskevat muutokset kokonaisverouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa ovat uudistuksen tavoitteiden mukaisesti veropohjaa vahvistavia. Työtulojen verotusta on uudistettu saattamalla luontoisetujen kuten ravinto- ja autoedun verokohtelu lähemmäksi käyvän arvon mukaista verotusta. Lisäksi päivärahojen ja muiden matkakustannusten korvausten verovapaus on eräitä siirtämäsäännöksiä lukuun ottamatta rajoitettu elantokustannusten lisäystä vastaavaan määrään. Myös verovapaita henkilökuntaetuja koskevia säännöksiä on täsmennetty ja täydennetty.

Omaisuustulojen verotusta on kokonaisverouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa uudistettu kaikilta keskeisiltä osiltaan. Tavanomaisen talletusten verovapaus turvattiin hallitusohjelman mukaisesti uudessa talletusten ja obliigaatioiden veronhuojennuslaissa (726/88), joka vahvistettiin erillisenä muista kokonaisverouudistukseen liittyvistä laeista jo heinäkuussa 1988. Muuta korkotuloa samoin kuin vuokratuloa koskee rakenteeltaan uudistettu ja aikaisempaa kattavampi omaisuustulovähennys. Osinkojen verotus uudistuu vuoden 1990 alusta lukien, jolloin yhtiöveron hyvitysjärjestelmä tulee voimaan.

Luovutusvoittojen verotuksessa veropohja on laajentunut huomattavasti, kun omaisuuden luovutusvoiton verotuksen piiriin tulevien verovuonna saatujen voittojen markkamäärä alennettiin miljoonasta markasta 200 000 markkaan ja veronalainen osuus voitosta nostettiin 20 prosentista 40 prosenttiin. Myös satunnaisen myyntivoiton verotuksessa sovellettavaa veronalaisen osuuden porrastusta on uudistettu. Säästöhenkivakuutusten verotuksessa on omaksuttu vakuutuksen tuoton verottamisen pääperiaate.

Henkilöverotuksen vähennyksiä on uudessa tulo- ja varallisuusverolaissa hallitusohjelman mukaisesti karsittu. Yli kymmenestä vähennyk-

sestä on luovuttu kokonaan. Suurimpaan osaan muista vähennyksistä on tehty sekä markkamääriä että myöntämisperusteita koskevia muutoksia. Tulonhankkimisvähennystä on pienennetty ja matkakuluille säädetty 2 000 markan omavastuu. Maatilatalouden tappion vähennyskelpoisuutta muista kuin maatilatalouden tuloista on rajoitettu. Muiden kuin ansiotoimintaan liittyvien korkojen vähennys-oikeutta on rajoitettu. Toisaalta korkovähennykseen on liitetty lapsikorotus. Verokynnystä nostavat eläketulovähennykset ja kunnallisverotuksen perusvähennys sisältyvät myös uuteen vähennysjärjestelmään. Alaikäisen lapsen elättämisen ja yksinhuoltajuuden perusteella myönnetään edelleenkin vähennyksiä. Myös sairauskuluvähennys on säilytetty.

Varallisuusverotusta on uudistettu rakennusten arvostamista ja verotuksen kattosääntöä koskevien säännösten tarkistuksilla sekä antamalla verohallitukselle valtuus määrätä sitovasti maapohjan arvon tarkemmista määräämisperusteista.

2. Kokonaisverouudistuksen jatkaminen

2.1. Lain pysyväksi säätämisestä johtuvat muutokset

Koska uutta tulo- ja varallisuuslakia sovelletaan vain vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa, siihen eivät sisälly uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa ehdotetut, mutta vasta vuoden 1989 jälkeen sovellettaviksi tarkoitetut muutokset. Nämä ehdotetaan otettaviksi tähän esitykseen, jossa tulo- ja varallisuusverolaki ehdotetaan tulevaksi pysyvänä voimaan. Tähän ryhmään kuuluvia muutosehdotuksia ovat puolisoiden tulojen täydellisen erillisverotuksen toteuttaminen, yhtymän saaman osinkotulon verottaminen osakkaan tulona, reserviläispalkan ja avustuskassojen maksamien etuuskien säätäminen veronalaisiksi, oman asunnon myyntivoiton verovapauden edellyttämän omistus- ja asumisajan pidentäminen kahteen vuoteen sekä korkojen vähennyskelpoisen osuuden alentaminen 90 prosentista 85 prosenttiin. Näiden muutosten perustelujen osalta viitataan hallituksen esitykseen n:o 109/1988 vp.

Tulo- ja varallisuusverolain eduskuntakäsittelyn aikana lakiin tehtiin lisäksi eräitä muu-

toksia. Näitä olivat kansanedustajan päivärahan säilyttäminen 80-prosenttisesti verovapaana, lähiomaisten välisiä luovutuksia koskevan huojennussäännöksen soveltamisalan laajennus, lapsikorotuksen liittäminen korkovähennykseen sekä päivärahoja ja muita matkakustannusten korvauksia koskevien siirtymäsäännösten ottaminen lakiin. Nämä muutokset sisältyvät valtiovarainvaliokunnan mietintöihin 81 ja 81 a/1988 vp., joista viimeksi mainittu koskee vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa sovellettavaa yksivuotista lakia.

Suurin osa hallituksen esitykseen tai valtiovarainvaliokunnan mietintöön n:o 81/1988 vp. sisältyneistä vuoden 1989 jälkeen voimaan tuleviksi tarkoitetuista muutoksista sisältyy tähän esitykseen sellaisenaan tai vain teknisesti tarkistettuina. Asiallisia muutoksia näihin kohtiin on perusteltu jäljempänä.

2.2. Muut muutokset

2.2.1. Henkilöstörahastolain edellyttämät muutokset

Vuoden 1990 alusta lukien voimaan tulevalla henkilöstörahastolalla (/89) luodaan lain-säädännölliset edellytykset yrityksissä perustettaville henkilöstörahastoille. Yrityksen henkilöstö voi perustaa henkilöstörahaston yritykseen, jonka palveluksessa on vähintään 30 henkeä, sekä tietyin edellytyksin myös tätä pienempään yritykseen. Rahastoon kerätään varoja voittopalkkioina yrityksestä sekä näiden voittopalkkioerien sijoittamisesta kertyvistä tuotoista. Kullakin jäsenellä on osuus rahaston varoihin. Osuus jakautuu sidottuun ja nostettavissa olevaan osaan. Osa henkilöstörahaston varoista voidaan liittää yhteispääomaan ja käyttää rahaston säännöissä määrättyllä tavalla jäsenen yhteiseksi hyväksi esimerkiksi koulutusta järjestämällä.

Henkilöstörahastolakia koskevaan hallituksen esitykseen (HE n:o 41/89 vp.) sisältyivät suuntaviivat siitä, miten henkilöstörahaston ja sen jäsenen verotus olisi järjestettävä. Tämä esitys on niiden mukainen. Siten henkilöstörahasto itse olisi sijoitusrahaston tavoin verovapaa sekä tulo- että varallisuusverotuksessa. Tämä on tarpeen verotuksen kertaantumisen välttämiseksi, sillä jäsenen nostaessa millä tahansa nimellä varoja rahastosta, ne katsottaisiin hänen veronalaiseksi tulokseen nostovai-

heessa. Tulo- ja varallisuusverolaissa omaksutun laajan tulokäsittelyn vuoksi asiasta ei tarvitsse säätää erikseen.

Rahaston ja työnantayrityksen läheinen yhteys edellyttää, ettei rahastosta nostettavien tuloerien verotus ole palkkatulon verotusta edullisemmassa asemassa. Muussa tapauksessa henkilöstörahastoa voitaisiin käyttää ainakin jossain määrin palkkatulon verotuksen välttämiseksi. Tämä on yhtenä syynä siihen, ettei esityksessä ehdoteta omaisuustulovähennyksen ulottamista henkilöstörahastosta saatuaan tuloon. Ratkaisua puoltaa myös se, ettei tämä tulo perustu verovelvollisen omaan sijoitukseen. Henkilöstörahastosta saatua tuloa ei myöskään pidettäisi ansiotulona, joskin tällä ei olisi merkitystä muutoin kuin eläkevakuutusmaksun vähennyskelpoista määrää laskettaessa.

Koska henkilöstörahasto-osuus ei olisi siirtokelpoinen, se ehdotetaan säädettäväksi veropaaksi varallisuudeksi.

2.2.2. Luovutusvoittojen verotusta koskevat muutokset

Kokonaisverouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa luovutusvoittojen verotus laajentui tuntuvasti. Omaisuuden luovutusvoiton verotus koskee vuodesta 1989 alkaen omistusaikasta ja saannon laadusta riippumatta lähes kaikkia sellaisia luovutuksia, joissa voiton määrä on yli 200 000 markkaa, kun raja sitä ennen oli miljoona markkaa. Kokonaan verovapaiksi jäivät eräin edellytyksin ainoastaan oman asunnon ja lähiomaisten välisten luovutusten tuottamat voitot.

Luovutusvoittojen verotukseen ehdotetaan tässä vaiheessa tehtäväksi vain vähäisiä tarkistuksia. Koska verotuksen taso on tarkoitus säilyttää samana kuin vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa, kalenterivuonna saatujen omaisuuden luovutusvoittojen yhteismäärää koskevaan verotuksen alarajaan ehdotetaan rahanarvon muutosta vastaavaa 10 000 markan tarkistusta.

Verouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa myyntivoiton määrän laskemista koskevia säännöksiä muutettiin siten, että alle kaksi vuotta omistetun omaisuuden luovutuksesta saatun voiton määrää laskettaessa hankintamenon ja voiton hankkimiskulujen yhteismäärän sijasta voidaan vähentää 50 prosentin ase-

mesta vain 25 prosenttia luovutushinnasta. Tällä tavoin haluttiin saada lyhyen ajan omistuksen jälkeen syntyneet huomattavat voitot aikaisempaa laajemmin verotuksen piiriin. Säännöksen on kuitenkin katsottu johtavan liian ankariin veroseuraamuksiin silloin, kun verovelvollinen joutuu nopeasti realisoimaan omaisuutta, jonka hän on saanut osituksessa eli naimaosana tai avio-oikeuden nojalla. Näissä tapauksissa omaisuudella ei katsota olevan hankintahintaa, joten luovutusvoitosta vähennetään aina laissa säädetty suhteellinen 25 tai 50 prosentin osuus. Esityksessä ehdotetaan, että osituksessa saatun omaisuuden luovutusvoiton laskemisessa sovellettaisiin aina 50 prosentin vähentämissääntöä, vaikka omaisuus luovutettaisiin ennen kuin saannosta on kulu- nut kaksi vuotta.

Ehdotus oman asunnon luovutusvoiton verovapauden edellyttämän omistus- ja asumisajan pidentämisestä kahteen vuoteen sisältyi jo voimassa olevaa tulo- ja varallisuusverolakea koskevaan hallituksen esitykseen. Siirtymäsäännöksiin verovapaus ulotettaisiin kuitenkin vielä vuonna 1990 koskemaan myös tapauksia, joissa tähän asti verovapauteen riittänyt yhden vuoden omistus- ja asumisaika on täyttynyt ennen vuotta 1990.

2.2.3. Omaisuustulovähennyksen kehittämisen

Rahamarkkinoiden vapautuminen on lisännyt tuntuvasti kotitalouksille suunnatun luotonannon määrää. Samanaikaisesti kotitalouksien säästäminen on vähentynyt nopeasti. Käytettävissä olevat lisätulot ovat ohjautuneet suurelta osin kulutukseen. Kehityssuunnan muuttamiseksi kansalaisten säästämisalukkuutta olisi edistettävä. Verotuksella on tässä suhteessa huomattava merkitys. Tämän vuoksi valtioneuvosto teki 25.5.1989 periaatepäätöksen omaisuustulovähennyksen kehittämiseksi. Sen mukaisesti esityksessä ehdotetaan, että omaisuustulovähennyksen enimmäismäärä korotetaan 10 000 markasta 20 000 markkaan. Vähennys myönnettäisiin edelleen 2 000 markkaan saakka koko saatun omaisuustulon suuruusena. Sen ylittävältä osalta vähennys olisi puolet saatun korko- tai vuokratulon määrästä. Huojennus ulottuisi siten 38 000 markan suuruisiin omaisuustuloihin saakka.

Tarkoituksena on myös asettaa toimikunta selvittämään mahdollisuutta siirtää talletuskorkojen verotuksessa lopullisen suhteellisen lähdeveron perimiseen. Selvitystyön tuloksena mahdollisesti tehtävät muutokset lainsäädäntöön koskisivat kuitenkin aikaisintaan vuotta 1991.

2.2.4. Korkojen vähennysoikeuden muutokset

Kokonaisverouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa omaksuttujen suuntaviivojen mukaisesti vähennyskelpoista osuutta koroista ehdotetaan edelleen supistettavaksi. Vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa vähennyskelpoinen osuus olisi 5 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 1989 eli 85 prosenttia. Tämä rajoitus ehdotetaan ulotettavaksi myös muun ansiotoiminnan kuin elinkeinotoiminnan tai maatilatalouden korkoihin. Tällä tavoin voidaan vähentää velalla rahoitetun ansiotoiminnan katsotun sijoitustoiminnan edullisuutta, jota korkojen vähennyskelpoisuus ilman ylärajaa on tähän asti lisännyt. Myös korkovähennyksen markkamääräinen omavastuuosuus nousisi 900 markasta 1 000 markkaan.

Verouudistuksessa on otettu tavoitteeksi korkovähennyksen kehittäminen vähitellen sellaiseksi, että puolisoiden korkovähennys olisi kaksinkertainen perheettömän verovelvollisen vähennykseen verrattuna, jolloin avioliiton solmimisella ei olisi vähennyksen suhteen merkitystä. Tähän suuntaan ehdotetaan edettäväksi alentamalla perheettömän verovelvollisen korkovähennyksen enimmäismäärä 22 000 markasta 20 000 markkaan. Vastaavasti velan käyttötarkoituksesta riippumatonta osuutta vähennyksestä alennettaisiin perheettömällä 10 000 markasta 7 000 markkaan. Puolisoilla enimmäismäärät säilyisivät nykyisellään. Uutta olisi toisesta tai sitä useammasta alaikäisestä lapsesta myönnettävä 3 000 markan lisäkorkotus vähennyksen enimmäismäärään. Sen saisivat hyväkseen sekä puoliset että yksinhuoltajat. Tällä tavoin jatkettaisiin verouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa omaksuttua linjaa, jonka mukaan perhe koko tulee ottaa huomioon myös korkovähennyksessä.

Uuden asuntovähennyksen vaikutuksia korkovähennyksen määrään on selostettu seuraavassa kohdassa.

2.2.5. Asuntovähennys

Korkojen vähennyskelpoisuutta on valtionverotuksessa rajoitettu vuodesta 1975 alkaen. Siitä saakka asuntolainakorot ovat olleet henkilöverotuksessa muita korkoja laajemmin vähennyskelpoisia. Tämän vuoksi muuhun kuin ansiotoimintaan liittyvä korkovähennys on alettu nähdä ensisijaisesti asuntopoliittisena tukimuotona, vaikka korkovähennystä on alunperin perusteltu lähinnä korkojen vaikutuksella veronmaksukykyyn. Asuntopoliittisten tavoitteiden huomioon ottamisen tarve myös verotusta koskevia ratkaisuja tehtäessä on korostunut asuntojen hintojen nousun ja kotitalouksien velkaantumisen kasvun myötä. Myös korkovähennyksen julkistaloudellinen merkitys on erittäin suuri. Asuntolainakorkojen perusteella myönnettävän vähennyksen määräksi arvioidaan vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa noin 7,1 miljardia markkaa. Vähennys pienentää valtion verotuloja tämän mukaan noin 2,1 miljardia markkaa ja muiden veronsaajien verotuloja noin 1,4 miljardia markkaa eli yhteensä 3,5 miljardia markkaa.

Viime aikoina käydyssä asuntopoliittisessa keskustelussa on noussut esille myös korkovähennyksenä asumiseen annettavan tuen tarkoituksenmukaisuus. Verojärjestelmän kautta asumiseen annettavasta tuesta ei ole kuitenkaan katsottu voitavan ainakaan lyhyellä aikavälillä luopua. Tämän vuoksi uutena kehittämisvaihtoehtona on tuotu esille tuen irrottaminen maksettujen korkojen määrästä, sen säätäminen määräaikaiseksi ja suuntaaminen korkovähennystä paremmin sellaiselle verovelvollisryhmälle, joka on todennäköisesti eniten tuen tarpeessa. Näiden tavoitteiden pohjalta on päädytty esittämään erityisen asuntovähennyksen käyttöön ottamista. Koska asumiseen annettavan tuen tarve on suurimmillaan nuoruusiässä ja perheenperustamisvaiheessa, uusi tuki suunnattaisiin nuorille, alle 40-vuotiaille ensiasunon ostajille. Asuntovähennys olisi siten korkovähennyksen tavoin omistusasumisen tukimuoto. Jotta se hyödyttäisi kaikkia siihen oikeutettuja yhtä paljon, se ehdotetaan tehtäväksi tulon sijasta valtion tuloverosta. Merkittävä ero korkovähennykseen verrattuna olisi asuntovähennyksen rajoittaminen 10 vuoden pituiselle ajanjaksolle sekä sen pieneminen vähitellen vähennysajan kuluessa.

Asuntovähennyksen mitoituksessa on lähdetty siitä, että se tulisi voida kokonaan rahoittaa

korkovähennystä supistamalla. Verojärjestelmän kautta ei siten ohjattaisi lisätukea asumiseen. Asuntovähennyksen määräaikaisuus ja sen kohdistuminen vain rajoitettuun verovelvollisryhmään mahdollistaisi kuitenkin melko tuntuvankin tuen rahoittamisen ilman että korkovähennystä olisi pienennettävä enemmän kuin kokonaisverouudistuksen tavoitteet muutoin edellyttäisivät.

Asuntovähennyksen myöntämiskriteerit on pyritty määrittelemään verotuksen toimittamisen kannalta mahdollisimman kaavamaisesti ja selkeästi. Tämän vuoksi vähennys voi ottaa asumisen tuen tarpeen huomioon vain karkeasti. Tämän lähtökohdan hyväksyminen on koko vähennyksen tarkoituksenmukaisuuden edellytys.

Vain verovelvollisen iällä, asunnon hankkimisella vastiketta vastaan ja aikaisemmalla asunto-omistuksella olisi merkitystä asuntovähennyksen myöntämisedellytysten olemassaoloa harkittaessa. Esimerkiksi asunnon rahoitustapaa ei lainkaan selvitettäisi. Tätä voidaan pitää korkovähennykseen verrattuna epäkohtana, koska tukea voidaan katsoa ohjautuvan myös niille, jotka eivät ole sen tarpeessa. Toisaalta myöskään korkovähennystä myönnettäessä ei voida antaa merkitystä sille, onko velkarahoituksen tarve ollut todellinen.

Asuntovähennyksen peruspiirteitä olisi sen määrän pieneminen vuosittain. Kunakin vuonna myönnettävää vähennystä ei olisi kuitenkaan sidottava alkuperäisen vähennyksen määrään, vaan kulloinkin myönnettävään täyteen vähennykseen, jolloin inflaatiotarkistukset ja tasokorotukset tulisivat kaikkien vähennykseen oikeutettujen hyväksi. Tällä tavoin asunnon vaihtamisen tarve vähennysajan kuluessa otettaisiin epäsuorasti huomioon. Sama vaikutus olisi vähennykseen liitettävillä lapsikorotuksilla. Lapsikorotukset, joita olisi kaksi, eivät pienene vähennysajan kuluessa.

Asuntovähennyksen täysi määrä olisi vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa 7 000 markkaa verovelvollista kohden. Puolisoiden vähennys olisi kaksinkertainen perheettömän vähennykseen verrattuna, joten asuntovähennys olisi toisin kuin korkovähennys avioliiton solmimisen suhteen neutraali. Lapsikorotus olisi 1 500 markkaa yhdestä ja 3 000 markkaa kahdesta tai useammasta alaikäisestä lapsesta. Lisäksi verovelvollisella tai puolisoilla olisi oikeus siihen osaan korkovähennyksestä, joka myönnetään lainan käyttötarkoitusta selvittämättä. Tällä tavoin korkovähennys voisi olla

asumiseen kohdistuva lisätuki asuntovähennykseen oikeutetuilla.

2.2.6. Vähennysten määrien muutokset ja lain tekniset tarkistukset

Henkilöverotuksessa myönnettäviin keskeisiin vähennyksiin ehdotetaan tehtäväksi inflaatiosta johtuvat tarkistukset. Lapsenhoitovähennyksen enimmäismäärä nousisi 12 000 markasta 12 700 markkaan, kunnallisverotuksen lapsivähennys 9 500 markasta 10 100 markkaan lasta kohden ja kunnallisverotuksen perusvähennyksen täysi määrä 8 000 markasta 8 500 markkaan. Yksinhuoltajavähennystä ehdotetaan korotettavaksi jo vuodesta 1989 alkaen 10 000 markasta 12 000 markkaan. Tulonhankkimisvähennystä kehitettäisiin pieni- ja keskituloisia suosivaan suuntaan nostamalla sen enimmäismäärä 1 000 markasta 2 000 markkaan ja prosenttiosuus palkkatulosta 2 prosentista 3 prosenttiin.

Edellä selostettujen muutosten lisäksi tulo- ja varallisuusverolakiin ehdotetaan tehtäväksi teknisiä ja lain sisältöä selventäviä tarkistuksia, joiden tarkoituksena ei ole muuttaa lain aineellista sisältöä. Myös siirtymäsäännöksiin ehdotetaan eräitä muutoksia, joista suurin osa johtuu lain pysyväksi säätämisestä. Uusi siirtymäsäännös koskisi ulkomaan päivärahojen verovapaiden määrien vahvistamista vastaamaan elantokustannusten lisäystä kahden vuoden siirtymäkauden jälkeen.

3. Asian valmistelu

Tulo- ja varallisuusverolakiin ehdotettavia muutoksia on edelleen valmisteltu osana kokonaisverouudistusta verouudistusta valmisteluvaiheissa ministeriöryhmässä. Aikaisempien valmisteluvaiheiden osalta viitataan hallituksen esityksen n:o 109/1988 vp. perusteluihin.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kokonaisverouudistuksen toisen vaiheen vaikutuksia koskeva selvitys sisältyy tämän esityksen kanssa samanaikaisesti eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen laiksi vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

16 §. Kokonaan tai osittain verovapaita yhteisöjä koskevaa pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi lisäämällä sen 1 momentin 2 kohdassa olevaan verovapaiden yhteisöjen luetteloon henkilöstörahaston verovapautta koskeva säännös.

21 §. Yleishyödyllisen yhteisön liiketulona ei pidetä tuloa, joka on saatu sairaaloissa tai muissa huoltolaitoksissa suoritetuista palveluksista tai näissä hoito- tai muussa sellaisessa tarkoituksessa valmistetuista tavaroista eikä tuloa, joka on saatu bingopelin pitämisestä. Asiaa koskeva säännös on sisällytetty sekä vuonna 1974 että vuonna 1986 annettuihin tulo- ja varallisuusveroasetuksiin samoin kuin vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa sovellettavan tulo- ja varallisuusveroasetuksen 1 §:ään. Koska säännöksellä rajoitetaan verovelvollisuuden ulottuvuutta, sen tulisi sisältyä lain tasoiseen säädökseen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että se lisätään sisällöltään muuttamattomana yleishyödyllisten yhteisöjen verovelvollisuutta koskevaan 21 §:n 4 momenttiin, jota ehdotetaan samalla sanonnallisesti selkiytettäväksi.

23 §. Varallisuusverosta vapaita yhteisöjä koskevaan lainkohtaan ehdotetaan tehtäväksi sanonnallinen tarkistus, jotta pankkien vakuusrahastojen nimet vastaisivat pankkilainsäädännön muuttunutta sisältöä. Tämän vuoksi sanonta ”liikepankkien vakuusrahasto” olisi säännöksen 2 kohdassa korvattava sanonnalla ”liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahasto”.

24 ja 29 §. Lainkohtiin ehdotetaan tehtäväksi puolisoloiden pääomatulojen yhteisverotuksesta luopumisen edellyttämät muutokset. Tulo- ja varallisuusverolain 24 §:n 2 momentti, johon asiaa koskeva pääsäännös on sisällytetty, ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Lapsen muun kuin ansiotulon yhteisverotus vanhempien tulojen kanssa ehdotetaan säilytettäväksi. Myös tätä koskevaa 29 §:ää on kuitenkin tarkistettava puolisoloiden yhteisverotuksesta luopumisen vuoksi. Lapsen pääomatulo lisät-

täisiin muutoksen jälkeen sen vanhemman tuloihin, jonka kokonaistulon määrä on suurempi.

34 ja 35 §. Yhtiöveron hyvityksestä annettua lakia (1232/88) koskevassa hallituksen esityksessä (HE n:o 112/1988 vp.) on lähdetty siitä, että yhtymän saamat yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavat korot ja osingot samoin kuin näihin liittyvä yhtiöveron hyvitys verotetaan osakkaiden eikä yhtymän tulona. Tätä koskeva säännös ehdotetaan sisällytettäväksi 35 §:ään, johon siirtyisivät nykyisestä 34 §:stä myös muut yhtymien verovelvollisuutta koskevat säännökset. Yhteisetyksia koskeva säännös siirtyisi vastaavasti 35 §:stä 34 §:ään. Kokonaan osakkaan tulona verotettaisiin myös niin sanotun puolittettavan yhtymän saamia osinkoja ja niihin rinnastettuja korkoja.

48 §. Jotta henkilökuntaetuna saadun korkeuden veronalaisuutta koskeva 2 momentin säännös olisi sanonnaltaan yhdenmukainen osakeantietua koskevan säännöksen kanssa, sanonta ”työnantajalta saadusta” ehdotetaan korvattavaksi sanonnalla ”työsuhteen perusteella saadusta”. Muutoksen jälkeen säännös olisi aiempaa kattavampi ja voisi koskea myös muodollisesti muulta kuin työnantajalta saatua etua, kunhan se voitaisiin esimerkiksi edunantajan ja työnantajan välisen konsernisuhteen tai muun intressiyhteyden vuoksi katsoa työsuhteen perusteella saaduksi.

50 §. Päivärahoja koskevasta 50 §:stä ehdotetaan kumottaviksi 5 ja 6 momentit, joissa on säädetty ulkomaan päivärahojen, ateriakorvausten ja erityisalojen kilometrikorvausten verokohtelusta. Ulkomaan päivärahoja koskeva uusi siirtymäsäännös sisältyy 162 §:ään. Ateriakorvausten ja erityisalojen kilometrikorvausten verovapaus oli tarkoitettu koskemaan vain vuotta 1989, joten niitä koskevista erityissäännöksistä luovuttaisiin kokonaan. Lakiin jäisivät edelleen päivärahojen ja kilometrikorvausten määrien vahvistamista koskevat pysyväisluonteiset rajoitukset.

57 §. Koska avustuskassalaissa (471/42) tarkoitettujen sairaus- ja avustuskassojen maksa-

mat täydennys- ja lisäpäivärahat sekä muut edut on tarkoitus säätää veronalaisiksi, 57 §:n 19 kohta ehdotetaan kumottavaksi. Sairauskassojen maksamat sairaanhoitokustannusten ja niihin verrattavien menojen korvaukset olisivat 56 §:n vahingonkorvauksia koskevan yleissäännöksen nojalla edelleenkin verovapaita. Nyt kumottavaksi ehdotettavan säännöksen tilalle tulisi säännös todistelukustannusten korvausten verovapaudesta siinä muodossa kuin se on 5 päivänä toukokuuta 1989 vahvistetulla lailla (404/89) lisätyssä 57 §:n 20 kohdassa.

59 §. Säästöhenkivakuutuksen tuotto laskeaan vähentämällä vakuutus suorituksista maksetut vakuutusmaksut. Vakuutusmaksuilla tarkoitetaan vain samaan vakuutussopimukseen sisältyviä säästöhenkivakuutuksesta ja siihen liittyvästä kuolemanvaravakuutuksesta maksettua maksuja. Samaa vakuutussopimukseen mahdollisesti sisältyvistä muista henkivakuutuslajeista, kuten tapaturma-, työkyvyttömyys- tai sairausvakuutuksesta, maksettua maksuja ei sen sijaan voida vähentää. Koska näistä vakuutuksista maksettua vakuutusmaksuja ei voida muutoinkaan vähentää, ei ole johdonmukaista sallia niitä vähennettäväksi myöskään säästöhenkivakuutuksen tuottoa laskettaessa.

Päinvastainen ratkaisulinja merkitsisi sitä paitsi vakuutuksenottajien saattamista eriarvoiseen asemaan sen mukaan, perustuuko heidän vakuutusturvansa yhteen vakuutuksen, johon kuuluu muun muassa säästöosa, vai useampaan eri henkilövakuutukseen, joista yhdessä on säästöosa. Tämän vuoksi 59 §:n säännöstä olisi syytä täsmentää niin, ettei vakuutuksen tuottoa laskettaessa muun kuin asianomaista henkivakuutusta ja sen säästöosaa koskevan maksunosan vähentäminen olisi mahdollista. Säännös ehdotetaan otettavaksi 59 §:n uudeksi 2 momentiksi, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi.

60 §. Veronalaista tuloa ei ole 60 §:n 3 kohdan mukaan henkilövakuutuksen nojalla saatu sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneiden kustannusten korvaus ja muu niihin verrattava korvaus. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan ilmaisu ”muu niihin verrattava korvaus” tarkoittaisi muun muassa sellaista vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen nojalla saatua korvausta pysyvistä viasta ja haitasta, joka ei ole tullut veronalaisen tulon sijaan. Sen sijaan veronalaisuus koskisi kaikkia päiväraho-

ja ja muita tulojen tai elatuksen vähentymisestä maksettavia korvauksia.

Lainkohdan sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi vastaamaan sen edellä mainittua tarkoitusta. Vahingonkorvausten verokohtelua koskevan 56 §:n 1 momenttiin sisältyvän pääsäännön mukaan vahingonkorvaus tai muu siihen verrattava korvaus on veronalaista tuloa vain, jos se on saatu veronalaisen tulon sijaan tai muutoin korvaukseksi tulojen tai elatuksen vähentymisestä. Samansisältöinen säännös ehdotetaan otettavaksi myös vakuutusperusteisia korvauksia koskevaan 60 §:n 3 kohtaan.

69 §. Rahanarvon muutoksen huomioon ottamiseksi omaisuuden luovutusvoittoina verovuonna huomioon otettavien voittojen yhteismäärän alaraja ehdotetaan korotettavaksi 200 000 markasta 210 000 markkaan.

70 §. Myyntivoiton laskemista koskevaa 1 momentin säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi niissä tapauksissa, joissa luovutettava omaisuus on saatu osituksessa eli naimaosana tai avio-oikeuden nojalla. Näissä tapauksissa sovellettaisiin aina luovutushinnan puolikkaan vähentämissääntöä, vaikka omaisuus luovutetaan ennen kuin ositussaannosta on kulunut kaksi vuotta. Pääsäännön mukaan hankintamenon sijasta saadaan vähentää vain 25 prosenttia luovutushinnasta.

71 §. Arvopapereiden hankintamenon laskemista ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siten, että verovelvollisen aikaisemmin omistamien osakkeiden tai osuuksien hankintamenoa ei otettaisi huomioon, kun näiden perusteella saadun osakkeen, osakkeen merkintäoikeuden, osuuden, optiolainan tai vaihtovelkakirjan hankintahintaa lasketaan. Tähän asti näiden hankintahintana on pidetty tiettyä osuutta alkuperäisen osakkeen tai osuuden hankintahinnasta. Menettely on tarpeettoman monimutkainen, sillä useimmissa tapauksissa hankintahinnan vähentämisen sijasta on tullut sovellettavaksi suhteellisen 25 tai 50 prosentin vähennys-sääntö. Säännös otettaisiin 71 §:n uudeksi 2 momentiksi.

Ehdotettu verotusta yksinkertaistava tarkistus ei muilta osin muuta aikaisempaan omistukseen perustuvien osakesaantojen tai muiden oikeuksien verokohtelua. Esimerkiksi näiden hankinta-ajankohdaksi katsottaisiin edelleenkin alkuperäisten osakkeiden tai osuuksien hankintahetki.

73 §. Säännöksen 1 momentin 1 kohta sisältää ehdotuksen oman asunnon myyntivoiton

verovapauden edellyttämän omistus- ja asumisajan pidentämisestä yhdestä vuodesta kahteen vuoteen. Ennen vuotta 1989 hankittuja asuntoja koskeva vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa sovellettava siirtymäsäännösehdoitus on 165 §:ssä.

77 §. Pykälän neljänteen momenttiin sisältyy niin sanotun ketjuverotuksen estävä säännös, jonka mukaan kotimaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta saamat osingot ja osuuspääoman korot ovat verovapaata tuloa. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmään siirtymisen vuoksi 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Lain 166 a §:ään otettaisiin kuitenkin samansisältöinen siirtymäsäännös, joka koskisi sellaisia osinkoja ja osuuspääoman korkoja, joihin ei vielä liity oikeutta yhtiöveron hyvitykseen.

80 §. Reserviläispalkka ehdotetaan säädettäväksi veronalaiseksi tuloksi kumoamalla tuloja varallisuusverolain 80 §:n 8 kohta. Vuotta 1990 edeltäneeltä ajalta maksettavat korvaukset olisivat verovapaita 164 §:n mukaan.

86 §. Tulonhankkimisvähennyksen enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi 1 000 markasta 2 000 markkaan. Lisäksi vähennyksen prosenttiosuus verovelvollisen palkkatulon määrästä ehdotetaan korotettavaksi 2 prosentista 3 prosenttiin. Vähennyksen saisi siten täytenä 66 667 markan suuruisesta palkkatulosta alkaen.

88 ja 89 §. Korkovähennykseen ehdotetaan sekä vähennyksen määrää että vähennyskelpoisuuden laajuutta koskevia tarkistuksia. Uutta olisi 89 §:n 3 momenttiin sisältyvä korkovähennyksen ja asuntovähennyksen keskinäistä suhdetta koskeva sääntely.

Korkojen vähennyskelpoinen osuus ehdotetaan alennettavaksi 90 prosentista 85 prosenttiin. Markkamääräinen omavastuuosuus nousisi 900 markasta 1 000 markkaan. Korkovähennyksen enimmäismääriä ehdotetaan tarkistettaviksi siten, että perheettömien verovelvollisten vähennyksen enimmäismäärä alenisi 22 000 markasta 20 000 markkaan. Puolisoilla, joilla ei ole alaikäisiä lapsia, vähennys voisi olla enintään nykyisen suuruinen eli 22 000 markkaa. Lapsikorotus, jonka saivat nykyiseen tapaan sekä yksinhuoltajat että puoliset, olisi yhdestä lapsesta nykyinen 3 000 markkaa. Uutta olisi se, että lapsikorotus nousisi kaksinkertaiseksi eli 6 000 markkaan, jos alaikäisiä lapsia on kaksi tai useampia. Tarkistusten jälkeen

kaksilapsinen yksinhuoltaja voisi vähentää korkoja enintään 26 000 markkaa ja kaksilapsinen aviopari enintään 28 000 markkaa. Täyteen vähennykseen oikeuttavien korkojen määrä voidaan laskea seuraavan kaavan avulla:

$$85 \frac{(x - 1\,000)}{100} = 28\,000$$

Laskutoimituksen jälkeen x :n arvoksi saadaan 33 941 markkaa eli vähintään tämä määrä korkoja oikeuttaisi 28 000 markan enimmäisvähennykseen.

Korkojen enimmäismääriä ja vähennyskelpoista suhteellista osuutta koskevat rajoitukset eivät ole tähän saakka ulottuneet elinkeinotoimintaan, maatilatalouteen tai muuhun ansiotoimintaan liittyviin korkoihin, vaan niitä on voinut koskea ainoastaan 900 markan markkamääräinen omavastuu. Muuna ansiotoimintana on oikeuskäytännössä pidetty muun muassa vähintään kahden asuinhuoneiston vuokralle antamista. Tähän ryhmään kuuluvien korkojen vähennyskelpoisuutta ehdotetaan rajoitettavaksi siten, että myös ne olisivat vain 85-prosenttisesti vähennyskelpoisia. Rajoitus ei koskisi elinkeinotoimintaan tai maatilatalouteen kohdistuvia korkoja. Myös yhteisön korot olisivat edelleen rajoituksetta vähennyskelpoisia riippumatta siitä, harjoittaako yhteisö elinkeinotoimintaa vai ei. Uusi rajoitus ei siten koskisi esimerkiksi asunto-osakeyhtiön korkoja.

Valtion tuloverosta tehtävällä asuntovähennyksellä on tarkoitus korvata se osa tulosta tehtävästä korkovähennyksestä, joka myönnetään pelkästään asuntolainakorkojen perusteella. Muutoksen edellyttämä korkojen vähennys-oikeutta rajoittava säännös ehdotetaan otettavaksi 89 §:n 3 momenttiin. Sen mukaan perheetön verovelvollinen, jolle on myönnetty asuntovähennys, voisi vähentää korkoja 7 000 markkaa. Puolisoilla, joista vain toiselle on myönnetty asuntovähennys, tämä määrä olisi kaksinkertainen eli he saisivat vähentää korkoja yhteensä enintään 14 000 markkaa. Korkovähennys olisi entiseen tapaan perhekohtainen myös siinä tapauksessa, että puolisoille tai jommalle kummalle heistä on myönnetty asuntovähennys.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin velan käyttötarkoituksesta riippumattomasta korkovähennyksen osasta. Sitä ehdotetaan supistet-

tavaksi perheettömillä verovelvollisilla nykyisestä 10 000 markasta 7 000 markkaan. Puolisoilla 10 000 markan raja säilyisi. Sama rajoitus koskisi myös tapauksia, joissa puolisoiden korkovähennyksen yhteinen enimmäismäärä olisi jommalle kummalle myönnetyn asuntovähennyksen vuoksi 14 000 markkaa. Mainittuun 14 000 markan määrään saisi puolisoilla siten sisältyä muita kuin asuntolainakorkoja 10 000 markkaa.

97 §. Omaisuustulovähennyksen enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi 20 000 markkaan valtioneuvoston 25.5.1989 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti. Nykyiseen tapaan vähennyksen saisi korkotulon, vuokratulon ja osinkotulon perusteella. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän voimaantulon vuoksi vähennystä ei kuitenkaan myönnettäisi vuonna 1990 tai sen jälkeen päätyneiltä tilikausilta maksettujen osinkojen perusteella.

101 §. Lapsenhoitovähennyksen ikäraja ehdotetaan nostettavaksi 2 vuodesta 3 vuoteen, jolloin se koskisi niitä päivähoitoikäisiä lapsia, joilla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta kunnalliseen päivähoitoon tai jotka eivät oikeuta kotihoidon tukeen. Vähennyksen saisi siten vähintään 3 mutta enintään 7 vuotta täyttäneen lapsen elatuksen perusteella. Vähennyksen määrä korotettaisiin inflaation huomioon ottamiseksi 12 700 markkaan.

105 §. Lapsivähennyksen määrä ehdotetaan korotettavaksi inflaation huomioon ottamiseksi 10 100 markkaan lasta kohti.

106 §. Kunnallisverotuksen yksinhuoltajavähennyksen määrä ehdotetaan korotettavaksi 12 000 markkaan. Lievennystä sovellettaisiin taannehtivasti jo vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

109 §. Perusvähennyksen täysi määrä ehdotetaan korotettavaksi inflaation huomioon ottamiseksi 8 500 markkaan. Vähennys pienenee tulojen kasvaessa viidenneksellä perusvähennyksen täyden määrän ylittävien tulojen määrästä. Perusvähennyksen vaikutus lakkaisi siten vasta, kun tulot ovat yli 51 000 markkaa.

111 §. Kuolinpesälle lesken osalta myönnettäviä vähennyksiä koskevaa 2 momentin säännöstä tarkistettaisiin siten, että lesken vähennykset tehtäisiin kuolinpesän tulosta vain siltä osin, kuin tätä tuloa voitaisiin yrittäjäpuolisoida koskevan säännöksen nojalla pitää lesken ansiotulona. Säännöksellä on merkitystä erityisesti eläkevakuutusmaksun vähennyskelpoista määrää laskettaessa. Muutos saattaa säännök-

sen vastaamaan asiallisesti sitä sisältöä, mikä sillä oli ennen verouudistusta. Tarkistus tulisi voimaan jo vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

112 §. Vähennysten jakautumista puolisoiden kesken koskevan säännöksen sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi tulkintaongelmien välttämiseksi siten, että lasten lukumäärästä riippumatonta lapsenhoitovähennystä ei jaettaisi puolisoiden kesken. Myöskään yksittäistä lapsivähennystä ei saisi jakaa. Jos vähennykseen oikeuttavia lapsia on useita, puolisot voisivat kuitenkin sopia lapsikohtaisesti vähennysten jakautumisesta kummallekin puolisolle. Nykyinen sanamuoto jättää jakoperusteen osittain epäselväksi.

113 §. Korkojen tulolähesidonnaisuutta koskevan pykälän sanamuotoa ehdotetaan tulkintaongelmien välttämiseksi täsmennettäväksi poistamalla sen 3 momentin alusta liian suppea ja lisäksi tarpeeton viittaus 1 ja 2 momenttiin. Muista vähennysjärjestystä koskevista säännöksistä riippumatta tiettyyn tulolähteeseen kohdistuvat korot vähennetään ainoastaan sen tulolähteen tulosta, johon ne kohdistuvat. Jotta vakituksena asuntona tai loma-asuntona käytettyyn kiinteistöön kohdistuvat korot eivät olisi tämän rajoituksen piirissä, on erikseen säädetty, että niiden ei katsota kohdistuvan tiettyyn tulolähteeseen. Ne tulevat siten henkilökohtaiseen tulolähteeseen kohdistuvina kokonaistulosta vähennettäväksi. Henkilökohtaiseen tulolähteeseen kohdistuvina pidetään myös esimerkiksi sijoitustarkoituksessa hankittuihin osakehuoneistoihin kohdistuvia korkoja. Muuhun kiinteistöön kuin asuntoon kohdistuvat korot voidaan sitä vastoin vähentää vain kiinteistötulolähteen tulosta. Tulolähteen mahdollinen tappio voidaan kuitenkin valtionverotuksessa, mutta ei kunnallisverotuksessa vähentää muista tuloista.

114 ja 116 §. Tulo- ja varallisuusverolain uudet jaksottamissäännökset lähtevät kassa- eli käteisperiaatteen mukaisesta jaksottamisesta. Vaikka elinkeinonharjoittajia koskeva suoriteperusteinen jaksotus ei yleensä tule kysymykseen tulo- ja varallisuusverolakia sovellettaessa, eräät tulo- ja varallisuusverolain mukaan verotettavat kirjanpitovelvolliset ovat käytännössä soveltaneet sitä. Näitä ovat lähinnä asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt. Koska kassaperusteen mukaisen kirjanpitoon perustuvan veroilmoituksen edellyttäminen näissä tapauksissa ei olisi tarkoituksenmukaista, 114 §:n tu-

lon jaksottamista ja 116 §:n menon jaksottamista koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkistettaviksi. Tulo, joka on saatu sellaisesta toiminnasta, josta verovelvollinen on kirjanpito-velvollinen, ja tällaiseen toimintaan liittyvä meno jaksotettaisiin aina elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan. Myös viimeksi mainittu laki sallii vähäisten tulo- ja menoerien samoin kuin ammatinharjoittajien tulojen ja menojen käteisperiaatteen mukaisen jaksottamisen.

120 §. Henkilöstörahastolain mukainen osuus rahaston varoihin säädettäisiin henkilöstörahaston jäsenelle verovapaaksi varallisuudeksi säännöksen 14 kohdassa.

146 a §. Lainkohdassa ehdotetaan säädettäväksi uudesta valtion tuloverosta tehtävästä asuntovähennyksestä. Pykälän ensimmäisessä momentissa ovat säännökset asuntovähennyksen myöntämisen perusedellytyksistä. Niitä ovat omistusasunnon hankkiminen ja käyttöönotto, aikaisemman asunto-omistuksen puuttuminen ja verovelvollisen alle 40 vuoden ikä.

Asuntovähennykseen oikeuttavana asunnon hankkimisena pidettäisiin vakituksena asuntona käytettäväksi tarkoitetun asuinrakennuksen tai tällaisen asunnon hallintaan oikeuttavien osakkeiden tai osuuksien hankkimista. Asuntoon rinnastettaisiin myös vähintään 50 prosentin osuus siitä. Jos esimerkiksi puolisoit hankkivat yhdessä asunnon molempien nimiin kuten on tavallista, vähennyksen myöntämisedellytykset täyttyisivät molemmilla puolisoilla.

Asuntovähennykseen olisi oikeus vain vastikkeellisella saannolla hankitun asunnon perusteella. Perintönä, testamentilla, lahjana tai avio-oikeuden nojalla saadun asunnon perusteella sitä ei myönnettäisi. Asuntovähennyksen voisi kuitenkin saada, jos vastikkeetta saatu osuus olisi vähemmän kuin puolet asunnosta.

Oikeus asuntovähennykseen alkaisi sinä verovuonna, jona verovelvollinen on ryhtynyt käyttämään hankkimaansa asuntoa tai sen osaa omana vakituksena asuntonaan. Koska asunnon hankinnan ja oman asumiskäytön tulisi ajallisesti liittyä toisiinsa, laissa edellytettäisiin, että asunto on hankittu aikaisintaan sen käyttöönottovuotta edeltäneen vuoden aikana. Rakentamattoman tontin piteneikainen omistaminen ei kuitenkaan olisi esteenä asuntovähennyksen myöntämiselle, vaan näissä tapauksissa asunto katsottaisiin hankituksi, kun

tontille on valmistunut asumiskäyttöön tarkoitettu rakennus.

Asuntovähennyksen myöntämisedellytyksiä selvitetäessä ensiasunnon hankkijana pidettäisiin sellaista verovelvollista, joka ei ole ennen omistanut vähintään puolta asumiskäyttöön tarkoitettua rakennuksesta tai tällaisen huoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista. Pienemmän osuuden, esimerkiksi kolmanneksen tai neljänneksen omistaminen ei siten olisi esteenä asuntovähennyksen myöntämiselle myöhemmässä elämänvaiheessa. Sillä, onko verovelvollinen itse käyttänyt aikaisemmin omistamaansa asuntoa tai sen osaa vakituksena asuntonaan, ei olisi merkitystä. Myöskään aikaisemmin omistetun asunnon saantotapa ei vaikuttaisi asiaan.

Aikaisempi asunnon omistaminen selvitetäisiin järjestelmään siirryttäessä vain verovuodelta ja sitä edeltäneiltä viideltä vuodelta. Tarkemmat perustelut tältä osin sisältyvät 167 a §:n perusteluihin.

Asuntovähennyistä ensimmäisen kerran asunnon käyttöönottovuotena myönnettäessä edellytettäisiin verovelvollisen asiaa koskevaa vaatimusta. Sitä seuraavina yhdeksänä vuotena vähennys tehtäisiin viran puolesta.

Asuntovähennyksen myöntämisen yläikäraja olisi 39 vuotta sinä vuonna, jolloin vähennys ensimmäisen kerran myönnetään.

Asuntovähennyksen määrä olisi ensimmäisenä vähennysvuonna 7 000 markkaa valtion tuloverosta. Vähennys olisi verovelvolliskohtainen, joten esimerkiksi puolisoilla sen myöntämisedellytykset tutkittaisiin molempien kohdalla erikseen. Vähennys olisi kuitenkin puolisoitten kesken siirtokelpoinen, jos toisen puolison vero ei riitä vähennykseen. Niinpä puolison asuntovähennys voitaisiin tehdä sellaisenkin verovelvollisen tuloverosta, joka ei ole itse oikeutettu asuntovähennykseen.

Vähennyksen määrä pieneneisi ensimmäistä vähennysvuotta seuraavina verovuosina siten, että vähennys olisi kunakin vuonna niin suuri osa täyden vähennyksen määrästä kuin vähennykseen oikeuttavia vuosia on verovuosi mukaan lukien jäljellä. Tällä tavoin muotoiltuna säännös antaisi asuntovähennykseen myöhemmin todennäköisesti tehtävistä inflaatiotarkistuksista ja muista korotuksista saatavan edun myös muille kuin ensi kertaa vähennyksen tekeville. Esimerkiksi vuonna 1990 vähennyksen aloittanut saisi vuodelta 1995 toimitettavassa verotuksessa vähentää 5/10 silloisen täyden

vähennyksen määrästä eikä puolta ensimmäisenä vuonna tekemästään vähennyksestä.

Asuntovähennykseen ehdotetaan liitettäväksi myös lapsikorotus, joka olisi yhdestä lapsesta 1 500 markkaa ja kahdesta tai sitä useammasta lapsesta 3 000 markkaa. Lapsikorotus, joka tehtäisiin viran puolesta, ei pienenis vähennysajan kuluessa. Puolisosta lapsikorotuksen saisi vain toinen. Pääsäännön mukaan se tulisi sille puolisoista, jonka tuloveron määrä on suurempi. Puolisot voisivat kuitenkin vaatia, että vähennys tehtäisiin sen puolison tuloverosta, jonka veron määrä on pienempi.

Yhdessä jäljelle jäävän korkovähennyksen kanssa valtion tuloverosta tehtävä asuntovähennys merkitsisi kaksilapsiselle perheelle ensimmäisenä vuonna enimmillään 22 000 markan suuruista verotukea, jos marginaaliveroprosentiksi oletetaan 50. Samalla marginaalivero-oletuksella vuoden 1990 korkovähennyksestä saatava verotuki olisi enimmillään 14 000 markkaa, koska kaksilapsisen perheen korkovähennys voisi olla enintään 28 000 markkaa. Jos vain toinen puolisoista olisi oikeutettu asuntovähennykseen, verotuki olisi asuntovähennyksestä lapsikorotuksineen 10 000 markkaa ja 14 000 markan korkovähennyksestä 7 000 markkaa eli puolisoille yhteensä 17 000 markkaa. Perheetön verovelvollinen hyötymä asuntovähennyksestä ja korkovähennyksestä ensimmäisenä vuonna yhteensä enintään 10 500 markkaa ja korkovähennyksestä enintään 10 000 markkaa, mikäli marginaaliveroksi oletetaan edelleen 50 prosenttia.

150 ja 151 §. Puolisoiden pääomatulojen yhteisverotuksesta luopumisen vuoksi puolisoiden ja alaikäisten lasten veron maksuunpanoa koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi muutoksen vaatimat teknisluonteiset tarkistukset.

159 §. Lain yleistä voimaantulosäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuotta 1989 koskevaksi säädettyä lakia sovellettaisiin pysyvästi. Koska vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa sovellettavaa tulo- ja varallisuusverolakia ei annettaisi kokonaan uudelleen, on voimaantulosäännös muotoiltava siten, että lain ensimmäinen soveltamisvuosi on vuosi 1989. Laki, jolla voimaantulosäännöstä muutetaan, tulisi kuitenkin voimaan vasta vuoden 1990 alusta.

160 §. Säännökseen sisältyy kuolinpesiä koskeva siirtymäsäännös, jonka mukaan kolmen vuoden määräaika ennen vuotta 1989 kuolleen

henkilön kuolinpesän erilliselle verottamiselle laskettaisiin vuoden 1989 alusta.

162 §. Ulkomaan päivärahojen verovapaita enimmäismääriä vahvistettaessa siirryttäisiin kahden vuoden siirtymäajan jälkeen pääsäännön mukaiseen eli ainoastaan elantokustannusten lisäystä vastaavien korvausten verovapauteen. Vuosina 1990 ja 1991 verohallituksen olisi määriä vahvistaessaan edettävä tähän suuntaan yhtä suurin vuosittaisin muutoksin.

163 a §. Tulo- ja varallisuusverolain 59 §:n 1 momentissa säädettyä säästövakuutuksen tuoton verottamista sovelletaan vakuutuksenottajalle itselleen maksettavaan suoritukseen vain siinä tapauksessa, että hän on myös itse vakuutettuna. Säännös on kirjoitettu tähän muotoon muun muassa siitä syystä, että niin sanotun johtajavakuutuksen säästösumma on ollut tarpeen jättää säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle. Tällaisessa vakuutuksessa vakuutettuna on yrityksen työntekijä, mutta vakuutuksenottajana ja edunsaajana itse yritys. Näissä tapauksissa vakuutuksen perusteella saatu säästösumma on 58 §:n 1 momentissa olevan pääsäännön mukaan kokonaisuudessaan veronalaista tuloa.

Lain 59 §:n 1 momentin sanamuoto saattaa kuitenkin johtaa kohtuuttomaan lopputulokseen niissä tapauksissa, joissa yksityishenkilön ottamassa vakuutuksessa on vakuutettuna joku hänen tässä säännöksessä mainituista lähiomaisistaan ja järjestely on tehty ennen kokonaisverouudistuksen yhteydessä toteutettujen muutosten voimaantuloa. Syynä tällaiseen poikkeukselliseen järjestelyyn on voinut olla esimerkiksi se, että vakuutuksenottaja ei heikentyneen terveydentilansa vuoksi ole voinut saada vakuutusta omalle hengelleen tai vakuutus olisi voitu myöntää hänelle ainoastaan korotetuilla maksuilla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lain voimaantulo- ja siirtymäsäännöksiin otettaisiin asiaa koskeva uusi 163 a §, jonka mukaan ennen vuotta 1989 otettuun vakuutukseen perustuvia suorituksia verotettaisiin 59 §:ssä säädellyn tuoton verottamiseen perustuvan säännön mukaan, vaikka vakuutettuna on ollut vakuutuksenottajan asemesta hänen lähiomaisensa.

164 §. Sellaiset avustuskassojen suorittamat etuudet ja sellainen reserviläispalkka, jotka maksetaan vuotta 1990 edeltäneeltä ajalta, olisivat verovapaata tuloa myös vuoden 1989 jälkeen. Näiden tulojen veronalaisuus koskisi

vasta vuodelta 1990 ja sen jälkeiseltä ajalta maksettavia suorituksia.

165 §. Ennen vuotta 1989 hankitusta asunnosta saatu luovutusvoitto olisi verovapaata tuloa vielä vuonna 1990, jos verovapauden vuonna 1989 mahdollistava yhden vuoden omistus- ja asumisaika olisi täyttynyt ennen vuotta 1990.

166 a §. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmään siirtymisestä huolimatta vuonna 1990 ja sen jälkeen maksetaan vielä runsaasti osinkoja, jotka kohdistuvat ennen vuotta 1990 päätyneisiin tilikausiin. Tämän vuoksi näihin on tarpeen ulottaa tulo- ja varallisuusverolakiin aiemmin sisältynyt ketjuverotuskielto. Myös omaisuustulovähennys voitaisiin myöntää sellaisen osingon ja koron perusteella, johon ei liity yhtiöveron hyvitystä.

167 a §. Tarkoituksena on, että uusi asuntovähennys voitaisiin myöntää ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa. Vähennyksen myöntämisedellytyksiä koskeva 146 a §:n 1 momentti on kuitenkin kirjoitettu pysyvään muotoon, joten se oikeuttaisi ilman eri sääntelyä vähennykseen myös ennen vuotta 1990 käyttöön otetun asunnon perusteella. Tämän vuoksi on tarpeen ottaa lakiin siirtymäsäännös, jonka mukaan asuntovähennyksen edellytykset täyttyisivät, jos asunto tai sen osuus on otettu käyttöön vuonna 1990 tai sen jälkeen. Asunnon aikaisin mahdollinen hankkimisajankohta olisi vastaavasti vuosi 1989. Käytännössä siirtymäsäännös koskisi vuosia 1990—1999.

Asuntovähennyksen myöntämisedellytyksiä selvittäessä aikaisempi asunnon omistaminen olisi mahdollista järjestelmän alkuvaiheessa selvittää vain verovuodelta ja sitä edeltäneiltä viideltä vuodelta. Tästä viiden vuoden selvitysjaksosta ehdotetaan säädettäväksi pykälän 2 momentissa. Käytännössä lähtökohtana olisi pidettävä verovelvollisen omaa ilmoitusta. Epäselvissä tapauksissa veroviranomaisilla olisi kuitenkin mahdollisuus tietojen tarkistamiseen, koska verotusasiakirjat olisivat vielä tallessa. Siirtymävaiheen jälkeen asia voitaisiin tarkistaa verohallinnon tätä tarkoitusta varten ylläpitämästä tiedostosta.

168 §. Ennen vuotta 1989 asetetun merimiesverolautakunnan toimiminen myös uudessa tulo- ja varallisuusverolaissa tarkoitettuna lautakuntana toimikautensa loppuun todettaisiin tässä siirtymäsäännöksessä.

170 §. Viittausten uuden tulo- ja varallisuusverolain kumoamien lakien säännöksiin katsottaisiin tarkoittavan uutta tulo- ja varallisuusverolakia.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa sovellettavan tulo- ja varallisuusverolain nojalla on annettu myös samalta vuodelta sovellettava asetus (1244/88). Tulo- ja varallisuusverolain tapaan myös asetus on tarkoitus saattaa pysyvänä voimaan. Yleishyödyllisten yhteisöjen liiketuloa koskevan sääntelyn siirtäminen lakiin edellyttäisi kuitenkin 1 §:n kumoamista. Tämän vuoksi on teknisesti tarkoituksenmukaista antaa koko asetus uudelleen. Koska annettava tulo- ja varallisuusveroasetus tulee muutoin vastaamaan sisällöltään nykyistä, asetuluonnosta ei ole katsottu tarpeelliseksi ottaa tämän esityksen liitteeksi.

3. Voimaantulo ja soveltaminen

Edellä esitetyt tulo- ja varallisuusverolain muutokset tulisivat voimaan vuoden 1990 alusta. Niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa. Eräitä verotusta keventäviä tai oikeustilaa tämentäviä säännöksiä ehdotetaan kuitenkin sovellettaviksi jo vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa. Näitä ovat 106 §:n muutosehdotus, jolla yksinhuoltajavähennyksen korotus ulotettaisiin jo vuodelle 1989 sekä 111, 113, 114 ja 116 §:n muutosehdotukset ja ehdotettu uusi 163 a §. Mitkään näistä muutoksista eivät olisi verotusta kiristäviä.

4. Säättämisjärjestys

Lakiehdotus olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa, yhtä vuotta pidemmältä ajalta kannettavaksi tarkoitettua uutta tai lisättyä veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 24 §:n 2 momentti, 50 §:n 5 ja 6 momentti, 57 §:n 19 kohta sellaisena kuin se on 5 päivänä toukokuuta 1989 annetussa laissa (404/89), jolloin mainitulla lailla 57 §:ään lisätty 20 kohta siirtyy 19 kohdaksi, 77 §:n 4 momentti, 80 §:n 8 kohta ja 150 §:n 2 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 2 momentiksi,

muutetaan 16 §:n 1 momentin 2 kohta, 21 §:n 4 momentti, 23 §:n 2 kohta, 29, 34 ja 35 §, 48 §:n 2 momentti, 60 §:n 3 kohta, 69 §, 70 §:n 1 momentti, 73 §:n 1 momentin 1 kohta, 80 §:n 7 kohta, 86 §:n 1 momentin 1 kohta, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 97 §:n 1 momentti, 101, 105, 106 ja 109 §, 111 §:n 2 momentti, 112 §:n 1 momentti, 113 §:n 3 momentti, 116 §, 120 §:n 13 kohta, 151, 159, 160, 168 § ja 170 §:n 2 momentti, sekä

lisätään 59 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 71 §:ään uusi 2 momentti, 114 §:ään uusi 3 momentti, 120 §:ään uusi 14 kohta, 162, 164 ja 165 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 146 a, 163 a, 166 a ja 167 a § seuraavasti:

16 §

Sekä tulon että varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

2) kansaneläkelaitos, kunnallinen eläkelaitos, sairaus- ja hautausavustuskassa, sijoitusrahasto, henkilöstörahasto, erorahasto, valtakunnallinen työttömyyskassa, työttömyyskassojen keskuskassa, työttömyyskassojen tukikassa ja työttömyyskassojen tukisäätiö;

21 §

Yleishyödyllisen yhteisön liiketulona ei pidetä:

1) yhteisön toimintansa rahoittamiseksi järjestämistä arpajaisista, myyjäisistä, urheilukilpailuista, tanssi- ja muista huvitilaisuuksista, tavarankeräyksestä ja muusta niihin verrattavasta toiminnasta eikä edellä mainittujen tilaisuuksien yhteydessä harjoitetusta tarjoilu-, myynti- ja muusta sellaisesta toiminnasta saatua tuloa;

2) jäsenlehdistä ja muista yhteisön toimintaa välittömästi palvelevista julkaisuista saatua tuloa;

3) adressien, merkkien, korttien, viirien tai muiden sellaisten hyödykkeiden myynnin muodossa suoritettusta varojenkeräyksestä saatua tuloa;

4) sairaaloissa, vajaamielislaitoksissa, rangaistus- tai työlaitoksissa, vanhainkodeissa, invalidihuoltolaitoksissa tai muissa sellaisissa huoltolaitoksissa ja huoltoloissa hoito-, askar-

telu- tai opetustarkoituksessa valmistettujen tuotteiden myynnistä tai tällaisessa tarkoituksessa suoritetuista palveluksista saatua tuloa; 5) bingopelin pitämisestä saatua tuloa.

23 §

Varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

2) säästöpankki, hypoteekkiyhdistys, liikepankkien ja Postipankki Oy:n sekä säästöpankkien ja osuuspankkien vakuusrahasto;

29 §

Kotona olevan alaikäisen lapsen muusta tulosta kuin ansiotulosta määrätään vero valtionverotuksessa siten, että lapsen muu tulo kuin ansiotulo lisätään sen vanhemman tuloihin, jonka kokonaistulon määrä on suurempi.

34 §

Edellä 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua yhteisetuutta verotetaan erillisenä verovelvollisena.

35 §

Yhtymää ei veroteta erikseen, mutta sille vahvistetaan verotettava tulo ja varallisuus yhteisöä koskevien vastaavien säännösten mukaisesti. Yhtymälle vahvistettu verotettava tulo ja varallisuus jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona ja varallisuutena niiden osuuksien mukaan, joita heillä on yhtymän tuloon ja varallisuuteen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, kaupparekisteriin merkitylle liiketoimintaa harjoittavalle avoimelle yhtiölle tai kommandiittiyhtiölle vahvistetusta verotettavasta tulosta jaetaan puolet verotettavaksi avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön tulona ja puolet yhtiömiesten tulona 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Yhtymän verotettavaa tuloa vahvistettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa ja korkoa, joihin liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen eikä näihin liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Edellä tarkoitettu osinko, korko ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi yhtymän osakkaiden tulona siten kuin 1 momentissa on säädetty.

48 §

Veronalaiseksi palkka- tai eläketuloksi katsotaan korkoetu työsuhteen perusteella saadusta lainasta siltä osin kuin lainasta peritty vuotuinen korko on Suomen Pankin peruskorkoa alempi.

57 §

Veronalaista tuloa ei ole:

19) valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetun lain (666/72) nojalla valtion varoista saatu korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä.

59 §

Vakuutuksen tuottoa laskettaessa vakuutus-suorituksesta vähennettävään vakuutusmaksujen yhteismäärään luetaan vain samaan vakuutussopimukseen sisältyvästä säästöhenkivakuutuksesta ja siihen liittyvästä kuolemanvaravakuutuksesta maksetut maksut.

60 §

Veronalaista tuloa ei ole:

3) henkilövakuutuksen nojalla saatu sairaudesta tai tapaturmasta aiheutuneiden kustannusten korvaus ja muu niihin verrattava korvaus, jota ei ole saatu veronalaisen tulon sijaan tai muutoin korvaukseksi tulojen tai elatuksen vähentymisestä.

69 §

Veronalaista tuloa on myös 40 prosenttia siitä määrästä, jolla omaisuuden luovutusten verovuonna tuottama sellainen voitto, jota ei oteta huomioon satunnaista myyntivoittoa määrättäessä, ylittää 210 000 markkaa (*omaisuuden luovutusvoitto*).

70 §

Satunnaisen myyntivoiton ja omaisuuden luovutusvoiton määrää laskettaessa luovutushinnasta vähennetään 50 prosenttia siitä tai luovutushinnan puolta määrää suurempi omaisuuden hankintamenon poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Alle kaksi vuotta omistetun omaisuuden luovutuksesta saadun satunnaisen myyntivoiton tai muun kuin avio-oikeuden nojalla tai naimaosana saadun omaisuuden luovutuksesta saadun omaisuuden luovutusvoiton määrää laskettaessa luovutushinnasta vähennetään kuitenkin vain 25 prosenttia siitä tai tätä määrää suurempi omaisuuden hankintamenon poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Vastikkeetta saadun omaisuuden hankintamenoksi katsotaan perintö- ja lahjaverotuksessa käytetty verotusarvo. Hankintamenoa luetaan myös omaisuuden perusparannusmenot verovelvollisen omistusaikana.

71 §

Verovelvollisen aikaisemmin omistamien osakkeiden tai osuuksien hankintamenoa ei oteta huomioon näiden perusteella merkityn osakkeen, osuuden, optiolainan tai vaihtovelkakirjan taikka merkintäoikeuden hankintamenoa laskettaessa.

73 §

Omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa, jos

1) verovelvollinen luovuttaa vähintään kahden vuoden ajan omistamansa sellaisen huoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet tai osuudet tai sellaisen rakennuksen, jota hän omistusaikanaan yhtäjaksoisesti vähintään kahden vuoden ajan ennen luovutusta on käyttänyt omana tai perheensä vakituksena asuntona (*oman asunnon luovutusvoitto*);

80 §

Veronalaista tuloa ei ole:

7) rangaistusta suorittavan vangin tai pakko-

laitokseen eristetyn saama työ- tai käyttöraha.

86 §

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) *tulonhankkimisvähennyksenä* kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2 000 markkaa;

88 §

Luonnollisen henkilön tai puolisoitten ja erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän korkovähennyksen määrää laskettaessa korot otetaan huomioon vain siltä osin, kuin niiden määrä ylittää 1 000 markan suuruisen *omavastuuosuuden*.

89 §

Muulla verovelvollisella kuin yhteisöllä on omavastuuosuutta koskevin edellä säädetyin rajoituksin oikeus vähentää 85 prosenttia muiden kuin elinkeinotoimintaan tai maatilatalouteen liittyvien velkojensa korkojen yhteismäärästä.

Luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä korkovähennyksen enimmäismäärä on muiden kuin ansiotoimintaan liittyvien korkojen osalta 20 000 markkaa. Puolisoilla vähennyksen yhteinen enimmäismäärä on 22 000 markkaa. Edellä mainittuja enimmäismääriä on korotettava 3 000 markalla, jos luonnollisella henkilöllä tai puolisoilla on ollut verovuonna elätettävänäan yksi alaikäinen lapsi ja 6 000 markalla, jos tällaisia lapsia on kaksi tai useampia.

Jos verovelvollisen tai puolisoitten tuloverosta on verovuonna tehty 146 a §:n mukainen asuntovähennys, heillä on oikeus vähentää muita kuin ansiotoimintaan liittyviä korkoja enintään seuraavat määrät:

1) verovelvollinen, johon ei sovelleta tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä 7 000 markkaa;

2) puoliset, joista molemmille on myönnetty asuntovähennys 10 000 markkaa;

3) puoliset, joista vain toiselle on myönnetty asuntovähennys 14 000 markkaa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun korkovähennykseen saa luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä sisältyä enintään 7 000 markkaa ja puolisoilla yhdessä enintään 10 000 markkaa muita kuin *asuntolainakorkoja*, joita ovat verovelvollisen tai hänen perheensä vakituisten asunnon hankkimisesta tai perusparannuksesta johtuvan velan korot.

97 §

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kokonaistulostaan *omaisuustulovähennyksenä* kotimaasta saamiensa sijoitusrahaston voitto-osuuksien, muuna asuntona kuin vapaa-ajan asuntona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saamiensa vuokratulojen ja muiden kuin yhtiöveron hyvitykseen oikeuttavien korkojen perusteella 2 000 markkaa lisättynä 50 prosentilla siitä määrästä, jolla nämä tulot ylittävät 2 000 markkaa. Omaisuuksitulovähennyksen määrä voi kuitenkin olla enintään sen perusteena olevien tulojen yhteismäärän suuruinen ja enintään 20 000 markkaa.

101 §

Valtionverotuksessa verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus vähentää kokonaistulostaan 12 700 markkaa, jos verovelvollisella tai puolisoilla on ollut elätettävänäan verovuonna vähintään 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta täyttänyt lapsi (*lapsenhoitovähennys*).

105 §

Verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus kokonaistulostaan kunnallisverotuksessa vähentää 10 100 markkaa jokaisesta verovuonna elättämästään alaikäisestä lapsesta (*lapsivähennys*).

106 §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulosta kunnallisverotuksessa vähennetään 12 000 markkaa, jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lasta, eikä häneen sovelleta puolisoita koskevia säännöksiä (*yksinhuoltajavähennys*).

109 §

Jos verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 8 500 markan määrää suurempi, on

siitä kunnallisverotuksessa vähennettävä tämän tulon määrä (*perusvähennys*). Jos kokonaistulon määrä mainittujen vähennysten jälkeen ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 20 prosentilla ylimenevän tulon määrästä.

111 §

Jos leski on erillisenä verovelvollisena verotettavan kuolinpesän osakas, pesälle myönnetään myös lesken osalta sairauskuluvähennys, eläkevakuutusmaksuvähennys, kunnallisverotuksen invalidivähennys ja valtionverotuksen invalidivähennys. Edellä mainitut vähennykset tehdään kuitenkin pesän tulosta ja tuloverosta vain, jos leski ei ole vaatinut niitä vähennettäviksi ensisijaisesti omasta tulostaan tai tuloverostaan ja vain pesän tulon sen osan perusteella, jota voitaisiin 28 §:ää soveltavin osin noudattaen pitää valtionverotuksessa lesken ansiotulona. Säännöksiä, jotka koskevat vähennyksen tekemistä lesken osalta, sovelletaan myös muuhun kuolinpesän osakkaaseen, jonka metsätalouden hyväksi tekemän työn arvo on luettu pesän tuloksi.

112 §

Eläkevakuutusmaksuvähennys, muusta kuin ansiotoimintaan liittyvästä verovelvollisen omasta tai puolison velasta johtuva korkovähennys, sairauskuluvähennys, lapsenhoitovähennys ja lapsivähennys tehdään sen puolison tuloista, joka vähennystä on vaatinut. Jollei vähennystä voida tehdä sen mukaan kuin puoliset ovat sitä vaatineet, vähennys tehdään ensisijaisesti sen puolison tuloista, jonka valtionverotuksen kokonaistulon määrä on suurempi. Lapsenhoitovähennystä tai lapsivähennyksen kustakin lapsesta erikseen myönnettävää määrää ei voida kuitenkaan jakaa tehtäväksi molempien puolisoitten tuloista.

113 §

Tiettyyn tulolähteeseen kohdistuvan velan korot vähennetään tämän tulolähteen tulosta. Verovelvollisen tai hänen perheensä asunnon hankkimiseen tai perusparannukseen liittyvien korkojen ei katsota kohdistuvan tiettyyn tulolähteeseen.

114 §

Tulo, joka on saatu toiminnasta, josta verovelvollinen on kirjanpitovelvollinen, jaksotetaan edellä säädetystä poiketen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan.

116 §

Verovelvollisen suorittamaan menoon perustuva vähennys tehdään, jollei 117 §:stä tai erityisestä syystä muuta johdu, sinä verovuonna, jona maksu on suoritettu. Meno, joka liittyy toimintaan, josta verovelvollinen on kirjanpitovelvollinen, jaksotetaan kuitenkin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan.

120 §

Veronalaisia varoja eivät ole:

13) osuus Pohjoismaiden Investointipankin varoihin;

14) henkilöstörahaston jäsenen oikeus henkilöstörahaston varoihin.

146 a §

Verovelvollisella luonnollisella henkilöllä on oikeus tuloverosta tehtävään *asuntovähennykseen* seuraavin edellytyksin:

1) verovelvollinen on ryhtynyt käyttämään omana vakituksena asuntonaan sellaista rakennusta tai huoneistoa, josta tai jonka hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista hän on asunnon käyttöönottovuonna tai sitä edeltäneenä vuonna hankkinut omistukseensa ostamalla, vaihtamalla tai muulla vastikkeellisella saannolla vähintään puolet;

2) verovelvollinen ei ole ennen 1 kohdassa tarkoitetun asunnon hankkimista omistanut vähintään puolta vakituksena asuntona käytettäväksi tarkoitetusta asuinrakennuksesta tai tällaisen asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista;

3) verovelvollinen on täyttänyt enintään 39 vuotta sinä verovuonna, jona hän on ryhtynyt käyttämään 1 kohdassa tarkoitettua rakennusta tai huoneistoa omana vakituksena asuntonaan.

Asuntovähennyksen täysi määrä on 7 000 markkaa. Vähennys myönnetään täysimääräisenä sinä verovuonna, jona verovelvollinen on ryhtynyt käyttämään 1 momentissa tarkoitettua asuntoa tai sen osaa omana vakituksena

asuntonaan. Yhdeksänä sitä seuraavana verovuonna vähennys on niin monta kymmenesosaa sen täydestä määrästä kuin vähennykseen oikeuttavia vuosia on verovuosi mukaan lukien jäljellä.

Asuntovähennyksen määrää on korotettava 1 500 markalla, jos verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on ollut verovuonna elätettävänä yksi alaikäinen lapsi ja 3 000 markalla, jos tällaisia lapsia on ollut kaksi tai useampia (*asuntovähennyksen lapsikorotus*).

Jos verovelvolliselle, johon sovelletaan tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä, ei ole määrätty tuloveroa tai jos se ei riitä asuntovähennyksen tekemiseen, vähennys tai siitä vähentämättä jäänyt määrä vähennetään verovelvollisen puolison tuloverosta.

Jos molempien puolisoitten tuloverosta on tehty asuntovähennys, asuntovähennyksen lapsikorotus vähennetään ensisijaisesti sen puolison tuloverosta, jonka tuloveron määrä on suurempi, jolleivät puoliset ole toisin vaatineet.

151 §

Kotona olevan alaikäisen lapsen muusta tulosta kuin ansiotulosta 29 §:n mukaisesti määrättävä vero lasketaan siten, että lapsen ja vanhemman yhteenlasketusta tulosta menevästä verosta vähennetään vanhemman tulosta menevä vero, minkä jälkeen erotus katsotaan lapsen veroksi ja maksuunpannaan hänelle.

159 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

Joulukuun 31 päivänä 1974 annettu tulo- ja varallisuusverolaki (1043/74), velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa joulukuun 20 päivänä 1974 annettu laki (953/74), merityötulosta verotuksessa tehtävästä vähennyksestä kesäkuun 14 päivänä 1985 annettu laki (455/85) ja Oy Yleisradio Ab:n yhtiön verovapaudesta kesäkuun 29 päivänä 1951 annettu laki (381/51) kumotaan.

160 §

Ennen tämän lain voimaantuloa kuolleen henkilön kuolinpesän osalta 33 §:ssä tarkoitettu määräaika lasketaan vuoden 1989 alusta. Liiketoimintaa harjoittavaa kuolinpesää ei kuitenkaan veroteta erillisenä verovelvollisena

kauemmin kuin viideltä vainajan kuolinvuotta seuraavalta verovuodelta.

162 §

Vahvistaessaan ulkomaille tehdystä työmatkasta suoritettavien verovapaiden päivärahojen enimmäismääriä verovuosille 1990 ja 1991 verohallituksen on tarkistettava vuodelta 1989 toimitettavaa verotusta varten vahvistettuja perusteita yhtä suurin vuosittaisin muutoksin siten, että vuodelta 1992 toimitettavaa verotusta varten vahvistettavat perusteet ovat 50 §:n 1 momentin mukaiset.

163 a §

Jos säästöhenkivakuutus on otettu ennen 1 päivää tammikuuta 1989, vakuutuksen tuotto lasketaan 59 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla myös siinä tapauksessa, että säästösumma maksetaan vakuutuksenottajalle itselleen, kun vakuutettuna on vakuutuksenottajan puoliso tai puolison lapsi, vakuutuksenottajan suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva perillinen, ottolapsi tai kasvattilapsi.

164 §

Reserviläispalkka ja sellaiset avustuskassalaissa tarkoitettujen sairauskassojen suorittamat etuudet, jotka ovat verovapaata tuloa ennen tätä lakia voimassa olleiden säännösten mukaan, ovat verovapaata tuloa myös tätä lakia sovellettaessa, jos ne maksetaan vuotta 1990 edeltäneeltä ajalta.

165 §

Ennen vuotta 1989 hankitun asunnon luovutuksesta saatu oman asunnon luovutusvoitto on verovapaata tuloa myös vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa, jos ennen tätä lakia voimassa olleiden säännösten mukainen oman asunnon myyntivoiton verovapauden edellyttämä omistus- ja asumisaika on täytynyt ennen vuotta 1990.

166 a §

Kotimaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta saamat sellaiset osingot ja osuuspääoman korot, jotka jaetaan ennen vuotta 1990 päättyneeltä tilikaudelta, ovat verovapaata tuloa sen mukaan kuin on säädetty 31 päivänä

joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 23 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (510/77).

Luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä on oikeus 97 §:ssä tarkoitettuun omaisuustulovähennykseen myös niiden kotimaiselta osakeyhtiöltä saatujen osinkojen perusteella, jotka eivät oikeuta yhtiöveron hyvitykseen.

167 a §

Asuntovähennykselle 146 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyjen edellytysten katsotaan täyttyvän sellaisen asunnon tai sen osan perusteella, jonka verovelvollinen on ottanut käyttöönsä vuonna 1990 tai sen jälkeen.

Vuosilta 1990—1995 toimitettavissa verotuksissa asuntovähennykselle 146 a §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyjen edellytysten katsotaan täyttyvän, jos verovelvollisella ei ole verovuonna tai viitenä sitä edeltäneenä verovuonna ollut omistuksessaan vähintään puolta asuinrakennuksesta tai asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista. Vuodelta 1996 toimitettavasta verotuksesta alkaen mainittujen edellytysten katsotaan täyttyvän, jos verovelvollisella ei ole vuoden 1989 jälkeen

ollut omistuksessaan vähintään puolta asuinrakennuksesta tai asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista.

168 §

Merityötulosta verotuksessa tehtävästä vähennyksestä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu merimiesverolautakunta toimii tämän lain 96 §:ssä tarkoitettuna lautakuntana tämän lain voimaantullessa meneillään olevan toimikautensa loppuun.

170 §

— — — — —
Jos muussa lainsäädännössä viitataan 159 §:n 2 momentissa mainittujen lakien säännöksiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia tai tämän lain vastaavaa lainkohtaa.
— — — — —

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1990. Sitä sovelletaan ensimmäisen keran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa. Lain 106 §:ää, 111 §:n 2 momenttia, 113 §:n 3 momenttia, 114 §:n 3 momenttia sekä 116 ja 163 a §:ää sovelletaan kuitenkin jo verovuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Erkki Liikanen*

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 29 päivänä joulukuuta 1988 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1240/88) 24 §:n 2 momentti, 50 §:n 5 ja 6 momentti, 57 §:n 19 kohta sellaisena kuin se on 5 päivänä toukokuuta 1989 annetussa laissa (404/89), jolloin mainitulla lailla 57 §:ään lisätty 20 kohta siirtyy 19 kohdaksi, 77 §:n 4 momentti, 80 §:n 8 kohta ja 150 §:n 2 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 2 momentiksi,

muutetaan 16 §:n 1 momentin 2 kohta, 21 §:n 4 momentti, 23 §:n 2 kohta, 29, 34 ja 35 §, 48 §:n 2 momentti, 60 §:n 3 kohta, 69 §, 70 §:n 1 momentti, 73 §:n 1 momentin 1 kohta, 80 §:n 7 kohta, 86 §:n 1 momentin 1 kohta, 88 §:n 1 momentti, 89 §, 97 §:n 1 momentti, 101, 105, 106 ja 109 §, 111 §:n 2 momentti, 112 §:n 1 momentti, 113 §:n 3 momentti, 116 §, 120 §:n 13 kohta, 151, 159, 160, 168 § ja 170 §:n 2 momentti, sekä

lisätään 59 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 71 §:ään uusi 2 momentti, 114 §:ään uusi 3 momentti, 120 §:ään uusi 14 kohta, 162, 164 ja 165 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 146 a, 163 a, 166 a ja 167 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Sekä tulon että varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

2) kansaneläkelaitos, kunnallinen eläkelaitos, sairaus- ja hautausavustuskassa, sijoitusrahoisto, erorahasto, valtakunnallinen työttömyyskassa, työttömyyskassojen keskuskassa, työttömyyskassojen tukikassa ja työttömyyskassojen tukisäätiö;

2) kansaneläkelaitos, kunnallinen eläkelaitos, sairaus- ja hautausavustuskassa, sijoitusrahoisto, *henkilöstörahoisto*, erorahasto, valtakunnallinen työttömyyskassa, työttömyyskassojen keskuskassa, työttömyyskassojen tukikassa ja työttömyyskassojen tukisäätiö;

21 §

Yleishyödyllisen yhteisön liiketulona ei pidetä yhteisön toimintansa rahoittamiseksi järjestämistä arpajaisista, myyjäisistä, urheilukilpailuista, tanssi- ja muista huvitilaisuuksista, tavarankeräyksestä ja muusta niihin verrattavasta toiminnasta saatua tuloa eikä edellä mainittujen tilaisuuksien yhteydessä harjoitetusta tarjoilu-, myynti- ja muusta sellaisesta toiminnasta saatua tuloa. Yleishyödyllisen yhteisön liiketulona ei myöskään pidetä jäsenlehdistä ja

Yleishyödyllisen yhteisön liiketulona ei pidetä:

1) yhteisön toimintansa rahoittamiseksi järjestämistä arpajaisista, myyjäisistä, urheilukilpailuista, tanssi- ja muista huvitilaisuuksista, tavarankeräyksestä ja muusta niihin verrattavasta toiminnasta eikä edellä mainittujen tilaisuuksien yhteydessä harjoitetusta tarjoilu-, myynti- ja muusta sellaisesta toiminnasta saatua tuloa;

Voimassa oleva laki

muista yhteisön toimintaa välittömästi palvelevista julkaisuista eikä adressien, merkkien, korttien, viirien tai muiden sellaisten hyödykkeiden myynnin muodossa suoritetusta varojenkeräyksestä saatua tuloja. Asetuksella voidaan säätää, ettei myöskään tilapäisestä, väliaikaisesta tai laadultaan erityisestä liiketoiminnasta satua tuloa pidetä yleishyödyllisen yhteisön liiketulona.

Ehdotus

2) jäsenlehdistä ja muista yhteisön toimintaa välittömästi palvelevista julkaisuista saatua tuloa;

3) adressien, merkkien, korttien, viirien tai muiden sellaisten hyödykkeiden myynnin muodossa suoritetusta varojenkeräyksestä saatua tuloa;

4) sairaaloissa, vajaamielislaitoksissa, rangaistus- tai työlaitoksissa, vanhainkodeissa, invalidihuoltolaitoksissa tai muissa sellaisissa huoltolaitoksissa ja huoltoloissa hoito-, askartelu- tai opetustarkoituksessa valmistettujen tuotteiden myynnistä tai tällaisessa tarkoituksessa suoritetuista palveluksista saatua tuloa;

5) bingo- ja lotto- pelin pitämisestä saatua tuloa.

23 §

Varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

2) säästöpankki sekä säästöpankkien, liikepankkien ja osuuspankkien vakuusrahasto samoin kuin hypoteekkiyhdistys;

2) säästöpankki, hypoteekkiyhdistys, liikepankkien ja Postipankki Oy:n sekä säästöpankkien ja osuuspankkien vakuusrahasto;

24 §

Valtiolle suoritettavan tuloveron määrä laskettaessa lisätään sen puolison, jolla on ansiotuloja vähemmän kuin toisella puolisoilla tai jolla ei ole ansiotuloja lainkaan, muut tulot kuin ansiotulot, siltä osin kuin niiden verotettava määrä ylittää 6 500 markkaa, toisen puolison tuloihin. Jos kummallakin puolisoilla on vain muita tuloja kuin ansiotuloja, lisätään sen puolison, jolla on vähemmän tuloja, tulo siltä osin kuin se ylittää 6 500 markkaa toisen puolison tuloihin.

(2 mom. kumotaan)

29 §

Kotona olevan alaikäisen lapsen muusta tulosta kuin ansiotulosta määrätään vero valtionverotuksessa siten, että lapsen muu tulo kuin ansiotulo lisätään lasta verovuonna elättäneiden vanhempien 24 §:n mukaisesti määräytyvään ansio- ja muiden tulojen yhteismäärään. Jollei vanhemmilla ole yhteisverotettavia tuloja, lapsen muu tulo kuin ansiotulo lisätään sen vanhemman tuloihin, jonka kokonaistulojen määrä on suurempi.

29 §

Kotona olevan alaikäisen lapsen muusta tulosta kuin ansiotulosta määrätään vero valtionverotuksessa siten, että lapsen muu tulo kuin ansiotulo lisätään sen vanhemman tuloihin, jonka kokonaistulojen määrä on suurempi.

Voimassa oleva laki

34 §

Yhtymää ei veroteta erikseen, mutta sille vahvistetaan verotettava tulo ja varallisuus yhteisöä koskevien vastaavien säännösten mukaisesti. Yhtymälle vahvistettu verotettava tulo ja varallisuus jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona ja varallisuutena niiden osuuksien mukaan, joita heillä on yhtymän tuloon ja varallisuuteen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, kaupparekisteriin merkitylle liiketoimintaa harjoittavalle avoimelle yhtiölle tai kommandiittiyhtiölle vahvistetusta verotettavasta tulosta jaetaan puolet verotettavaksi avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön tulona ja puolet yhtiömiesten tulona 1 momentissa säädetyllä tavalla.

35 §

Edellä 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua yhteisäätua verotetaan erillisenä verovelvollisena.

Ehdotus

34 §

Edellä 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua yhteisäätua verotetaan erillisenä verovelvollisena.

35 §

Yhtymää ei veroteta erikseen, mutta sille vahvistetaan verotettava tulo ja varallisuus yhteisöä koskevien vastaavien säännösten mukaisesti. Yhtymälle vahvistettu verotettava tulo ja varallisuus jaetaan verotettavaksi osakkaiden tulona ja varallisuutena niiden osuuksien mukaan, joita heillä on yhtymän tuloon ja varallisuuteen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, kaupparekisteriin merkitylle liiketoimintaa harjoittavalle avoimelle yhtiölle tai kommandiittiyhtiölle vahvistetusta verotettavasta tulosta jaetaan puolet verotettavaksi avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön tulona ja puolet yhtiömiesten tulona 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Yhtymän verotettavaa tuloa vahvistettaessa ei oteta huomioon yhtymän kotimaasta saamaa sellaista osinkoa ja korkoa, joihin liittyy oikeus yhtiöveron hyvitykseen eikä näihin liittyvää yhtiöveron hyvitystä. Edellä tarkoitettu osinko, korko ja yhtiöveron hyvitys jaetaan verotettavaksi yhtymän osakkaiden tulona siten kuin 1 momentissa on säädetty.

48 §

Veronalaiseksi palkka- tai eläketuloksi katsotaan korkoetu työnantajalta saadusta lainasta siltä osin kuin lainasta peritty vuotuinen korko on Suomen Pankin peruskorkoa alempi.

Veronalaiseksi palkka- tai eläketuloksi katsotaan korkoetu *työsuhteen perusteella* saadusta lainasta siltä osin kuin lainasta peritty vuotuinen korko on Suomen Pankin peruskorkoa alempi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

50 §

Vahvistaessaa ulkomaille tehdystä työmatkasta suoritettavien päivärahojen perusteet ja määrät verovuodeksi verohallituksen on noudatettava ennen tätä lakia voimassa olleita säännöksiä.

(5 mom. kumotaan)

Veronalaista tuloa ei ole:

(6 mom. kumotaan)

1) työmatkasta saatu, ennen tätä lakia voimassa olleiden säännösten ja 4 momentin 2 kohdassa tarkoitetun verohallituksen päätöksen 13 §:n mukainen ateriakorvaus;

2) työnanatajalta päivittäisistä asunnon ja erityisen työntekemispaikan välisistä matkoista saatu, enintään 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa verohallituksen päätöksessä vahvistetun suuruinen matkustamiskustannusten korvaus toimialoilla, joilla erityistä työntekemispaiikkaa alalle tunnusomaisten työn lyhytaikaisuuden vuoksi joudutaan usein vaihtamaan.

57 §

Veronalaista tuloa ei ole:

19) avustuskassalaissa (471/42) tarkoitettujen sairauskassojen suorittamat etuudet, paitsi milloin vakuutuksen maksuista on enemmän kuin kolme neljäsosaa maksanut työnantaja tai joku muu, jonka kannalta niitä on pidettävä vastikkeena verovelvollisen suorittamasta työstä, tehtävästä tai palveluksesta;

(19 kohta kumotaan)

20) valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetun lain (666/72) nojalla valtion varoista saatu korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä.

19) valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetun lain (666/72) nojalla valtion varoista saatu korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä.

59 §

Vakuutuksen tuottoa laskettaessa vakuutus-suorituksesta vähennettävään vakuutusmaksujen yhteismäärään luetaan vain samaan vakuutus-sopimukseen sisältyvästä säästöhenkivakuutuksesta ja siihen liittyvästä kuolemanvaravakuutuksesta maksetut maksut.

60 §

Veronalaista tuloa ei ole:

3) henkilövakuutuksen nojalla saatu sairau-

3) henkilövakuutuksen nojalla saatu sairau-

Voimassa oleva laki

desta tai tapaturmasta aiheutuneiden kustannusten korvaus ja muu niihin verrattava korvaus.

69 §

Veronalaista tuloa on myös 40 prosenttia siitä määrästä, jolla omaisuuden luovutusten verovuonna tuottama sellainen voitto, jota ei oteta huomioon satunnaista myyntivoittoa määrättäessä, ylittää 200 000 markkaa (*omaisuuden luovutusvoitto*).

70 §

Satunnaisen myyntivoiton ja omaisuuden luovutusvoiton määrää laskettaessa luovutushinnasta vähennetään 50 prosenttia siitä tai luovutushinnan puolta määrää suurempi omaisuuden hankintamenon poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Alle kaksi vuotta omistetun omaisuuden luovutuksesta saadun satunnaisen myyntivoiton tai omaisuuden luovutusvoiton määrää laskettaessa luovutushinnasta vähennetään kuitenkin vain 25 prosenttia siitä tai tätä määrää suurempi omaisuuden hankintamenon poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Vastikkeetta saadun omaisuuden hankintamenoksi katsotaan perintö- ja lahjaverotuksessa käytetty verotusarvo. Hankintameno on luetaan myös omaisuuden perusparannusmenot verovelvollisen omistusaikana.

Ehdotus

desta tai tapaturmasta aiheutuneiden kustannusten korvaus ja muu niihin verrattava korvaus, jota ei ole saatu veronalaisen tulon sijaan tai muutoin korvaukseksi tulojen tai elatuksen vähentymisestä.

69 §

Veronalaista tuloa on myös 40 prosenttia siitä määrästä, jolla omaisuuden luovutusten verovuonna tuottama sellainen voitto, jota ei oteta huomioon satunnaista myyntivoittoa määrättäessä, ylittää 210 000 markkaa (*omaisuuden luovutusvoitto*).

70 §

Satunnaisen myyntivoiton ja omaisuuden luovutusvoiton määrää laskettaessa luovutushinnasta vähennetään 50 prosenttia siitä tai luovutushinnan puolta määrää suurempi omaisuuden hankintamenon poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Alle kaksi vuotta omistetun omaisuuden luovutuksesta saadun satunnaisen myyntivoiton tai *muun kuin avio-oikeuden nojalla tai naimaosana saadun omaisuuden luovutuksesta saadun* omaisuuden luovutusvoiton määrää laskettaessa luovutushinnasta vähennetään kuitenkin vain 25 prosenttia siitä tai tätä määrää suurempi omaisuuden hankintamenon poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Vastikkeetta saadun omaisuuden hankintamenoksi katsotaan perintö- ja lahjaverotuksessa käytetty verotusarvo. Hankintameno on luetaan myös omaisuuden perusparannusmenot verovelvollisen omistusaikana.

71 §

Verovelvollisen aikaisemmin omistamien osakkeiden tai osuuksien hankintamenoa ei oteta huomioon näiden perusteella merkityn osakkeen, osuuden, optiolainan tai vaihtovelkakirjan taikka merkintäoikeuden hankintamenoa laskettaessa.

73 §

Omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa, jos

1) verovelvollinen luovuttaa vähintään vuoden ajan omistamansa sellaisen huoneiston hal-

73 §

Omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa, jos

1) verovelvollinen luovuttaa vähintään *kahden* vuoden ajan omistamansa sellaisen huo-

Voimassa oleva laki

lintaan oikeuttavat osakkeet tai osuudet tai sellaisen rakennuksen, jota hän omistusaikanaan yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan ennen luovutusta on käyttänyt omana tai perheensä vakituksena asuntona (*oman asunnon luovutusvoitto*);

Ehdotus

neiston hallintaan oikeuttavat osakkeet tai osuudet tai sellaisen rakennuksen, jota hän omistusaikanaan yhtäjaksoisesti vähintään kahden vuoden ajan ennen luovutusta on käyttänyt omana tai perheensä vakituksena asuntona (*oman asunnon luovutusvoitto*);

77 §

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:n 2 ja 3 momentissa kuitenkin säädettyin poikkeuksin, kotimaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta saamia osinkoja ja osuuspääoman korkoja.

(4 mom. kumotaan)

80 §

Veronalaista tuloa ei ole:

7) rangaistusta suorittavan vangin tai pakko-laitokseen eristetyin saama työ- tai käyttöraha.
8) *reserviläispalkka.*

7) rangaistusta suorittavan vangin tai pakko-laitokseen eristetyin saama työ- tai käyttöraha.
(8 kohta kumotaan)

86 §

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) *tulonhankkimisvähennyksenä* kaksi prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 1 000 markkaa;

86 §

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) *tulonhankkimisvähennyksenä kolme* prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 2 000 markkaa;

88 §

Luonnollisen henkilön tai puolisoiden ja erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän korkovähennyksen määrää laskettaessa korot otetaan huomioon vain siltä osin, kuin niiden määrä ylittää 900 markan suuruisen *omavastuuosuuden*.

88 §

Luonnollisen henkilön tai puolisoiden ja erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän korkovähennyksen määrää laskettaessa korot otetaan huomioon vain siltä osin, kuin niiden määrä ylittää 1 000 markan suuruisen *omavastuuosuuden*.

89 §

Luonnollisella henkilöllä tai puolisoilla yhdessä sekä erillisenä velvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä on oikeus vähentää 90 prosenttia muiden kuin ansiotoimintaan liittyvien velkojen korkojen omavastuuosuuden ylittävistä määrät. Vähennyksen enimmäismäärä on 22 000 markkaa. Jos verovelvollisella luonnollisella henkilöllä, johon ei sovelleta puolisoilta koskevia säännöksiä, tai puoli-

89 §

Muulla verovelvollisella kuin yhteisöllä on omavastuuosuutta koskevin edellä säädettyin rajoituksin oikeus vähentää 85 prosenttia muiden kuin elinkeinotoimintaan tai maatalouseläimen liittyvien velkojensa korkojen yhteismäärästä.

Voimassa oleva laki

soilla on ollut verovuonna elätettävänä alaikäinen lapsi, vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 25 000 markkaa.

Korkovähennykseen saa sisältyä enintään 10 000 markkaa muita kuin *asuntolainakorkoja*, joita ovat verovelvollisen tai hänen perheensä vakituisen asunnon hankkimisesta tai perusparannuksesta johtuvan velan korot.

Ehdotus

Luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä korkovähennyksen enimmäismäärä on muiden kuin ansiotoimintaan liittyvien korkojen osalta 20 000 markkaa. Puolisoiilla vähennyksen yhteinen enimmäismäärä on 22 000 markkaa. Edellä mainittuja enimmäismääriä on korotettava 3 000 markalla, jos luonnollisella henkilöllä tai puolisoilla on ollut verovuonna elätettävänä yksi alaikäinen lapsi ja 6 000 markalla, jos tällaisia lapsia on kaksi tai useampia.

Jos verovelvollisen tai puolisoitten tuloverosta on verovuonna tehty 146 a §:n mukainen asuntovähennys, heillä on oikeus vähentää muita kuin ansiotoimintaan liittyviä korkoja enintään seuraavat määrät:

1) verovelvollinen, johon ei sovelleta tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä 7 000 markkaa;

2) puoliset, joista molemmille on myönnetty asuntovähennys 10 000 markkaa;

3) puoliset, joista vain toiselle on myönnetty asuntovähennys 14 000 markkaa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun korkovähennykseen saa luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä sisältyä enintään 7 000 markkaa ja puolisoilla yhdessä enintään 10 000 markkaa muita kuin asuntolainakorkoja, joita ovat verovelvollisen tai hänen perheensä vakituisen asunnon hankkimisesta tai perusparannuksesta johtuvan velan korot.

97 §

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kokonaistulostaan *omaisuustulovähennyksenä* saamiensa *osinkojen*, korkojen, sijoitusrahaston voitto-osuuksien ja muuna asuntona kuin vapaa-ajan asuntona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saamiensa vuokratulojen perusteella 2 000 markkaa lisättynä 50 prosentilla siitä määrästä, jolla nämä tulot ylittävät 2 000 markkaa. Omaisuustulovähennyksen määrä voi kuitenkin olla enintään sen perusteena olevien tulojen yhteismäärän suuruinen ja enintään 10 000 markkaa.

97 §

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kokonaistulostaan *omaisuustulovähennyksenä kotimaasta saamiensa* sijoitusrahaston voitto-osuuksien, muuna asuntona kuin vapaa-ajan asuntona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saamiensa vuokratulojen ja *muiden kuin yhtiöveron hyvitukseen oikeuttavien korkojen* perusteella 2 000 markkaa lisättynä 50 prosentilla siitä määrästä, jolla nämä tulot ylittävät 2 000 markkaa. Omaisuustulovähennyksen määrä voi kuitenkin olla enintään sen perusteena olevien tulojen yhteismäärän suuruinen ja enintään 20 000 markkaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

101 §

Valtionverotuksessa verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus vähentää kokonaistulostaan 12 000 markkaa, jos verovelvollisella tai puolisoilla on ollut verovuonna elätettävänä vähintään 2 vuotta mutta enintään 7 vuotta täyttänyt lapsi (*lapsenhoitovähennys*).

105 §

Verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus kokonaistulostaan vähentää 9 500 markkaa jokaisesta verovuonna elättämästään alaikäisestä lapsesta (*lapsivähennys*).

106 §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulosta kunnallisverotuksessa vähennetään 10 000 markkaa, jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lasta, eikä häneen sovelleta *tämän lain* puolisoita koskevia säännöksiä (*yksinhuoltajavähennys*).

109 §

Jos verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 8 000 markan määrää suurempi, on siitä kunnallisverotuksessa vähennettävä tämän tulon määrä (*perusvähennys*). Jos kokonaistulon määrä mainittujen vähennysten jälkeen ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 20 prosentilla ylimenevän tulon määrästä.

101 §

Valtionverotuksessa verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus vähentää kokonaistulostaan 12 700 markkaa, jos verovelvollisella tai puolisoilla on ollut elätettävänä verovuonna vähintään 3 vuotta mutta enintään 7 vuotta täyttänyt lapsi (*lapsenhoitovähennys*).

105 §

Verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus kokonaistulostaan *kunnallisverotuksessa* vähentää 10 100 markkaa jokaisesta verovuonna elättämästään alaikäisestä lapsesta (*lapsivähennys*).

106 §

Verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulosta kunnallisverotuksessa vähennetään 12 000 markkaa, jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lasta, eikä häneen sovelleta puolisoita koskevia säännöksiä (*yksinhuoltajavähennys*).

109 §

Jos verovelvollisen luonnollisen henkilön kokonaistulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 8 500 markan määrää suurempi, on siitä kunnallisverotuksessa vähennettävä tämän tulon määrä (*perusvähennys*). Jos kokonaistulon määrä mainittujen vähennysten jälkeen ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 20 prosentilla ylimenevän tulon määrästä.

111 §

Jos leski on erillisenä verovelvollisena verotettavan kuolinpesän osakas, pesälle myönnetään myös lesken osalta sairauskuluvähennys, eläkevakuutusmaksuvähennys, kunnallisverotuksen invalidivähennys ja valtionverotuksen invalidivähennys. Edellä mainitut vähennykset tehdään pesän tulosta tai tuloverosta vain, jos leski ei ole vaatinut niitä vähennettäviksi ensisijaisissa omasta tulostaan tai tuloverostaan. Säännöksiä, jotka koskevat vähennyksen tekemistä lesken osalta, sovelletaan myös muuhun kuolinpesän osakkaaseen, jonka metsätalouden hyväksi tekemän työn arvo on luettu pesän tuloksi.

Jos leski on erillisenä verovelvollisena verotettavan kuolinpesän osakas, pesälle myönnetään myös lesken osalta sairauskuluvähennys, eläkevakuutusmaksuvähennys, kunnallisverotuksen invalidivähennys ja valtionverotuksen invalidivähennys. Edellä mainitut vähennykset tehdään *kuitenkin* pesän tulosta ja tuloverosta vain, jos leski ei ole vaatinut niitä vähennettäviksi ensisijaisesti omasta tulostaan tai tuloverostaan *ja vain pesän tulon sen osan perusteella, jota voitaisiin 28 §:ää soveltuvin osin noudattaen pitää valtionverotuksessa lesken ansiotulona*. Säännöksiä, jotka koskevat vähennyksen tekemistä lesken osalta, sovelletaan myös muuhun kuolinpesän osakkaaseen, jonka met-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sätälouden hyväksi tekemän työn arvo on luet-
tu pesän tuloksi.

112 §

Eläkevakuutusmaksuvähennys, muusta kuin ansiotoimintaan liittyvästä verovelvollisen omasta tai puolison velasta johtuva korkovähennys, sairauskuluvähennys, lapsenhoitovähennys ja lapsivähennys tehdään sen puolison tuloista, joka vähennystä on vaatinut. Jollei vähennystä voida tehdä sen mukaan kuin puoliset ovat sitä vaatineet, vähennys tehdään ensisijaisesti sen puolison tuloista, jonka valti-
onverotuksen kokonaistulon määrä on suurem-
pi.

112 §

Eläkevakuutusmaksuvähennys, muusta kuin ansiotoimintaan liittyvästä verovelvollisen omasta tai puolison velasta johtuva korkovähennys, sairauskuluvähennys, lapsenhoitovähennys ja lapsivähennys tehdään sen puolison tuloista, joka vähennystä on vaatinut. Jollei vähennystä voida tehdä sen mukaan kuin puoliset ovat sitä vaatineet, vähennys tehdään ensisijaisesti sen puolison tuloista, jonka valti-
onverotuksen kokonaistulon määrä on suurem-
pi. *Lapsenhoitovähennystä tai lapsivähennyk-
sen kustakin lapsesta erikseen myönnettävää
määrää ei voida kuitenkaan jakaa tehtäväksi
molempien puolisoitten tuloista.*

113 §

*Poiketen 1 ja 2 momentin säännöksistä tiet-
tyyn tulolähteeseen kohdistuvan velan korot
vähennetään tämän tulolähteen tulosta. Verov-
velvollisen tai hänen perheensä asunnon hank-
kimiseen tai perusparannukseen liittyvien kor-
kojen ei katsota kohdistuvan tiettyyn tuloläh-
teeseen.*

Tiettyyn tulolähteeseen kohdistuvan velan korot vähennetään tämän tulolähteen tulosta. Verovelvollisen tai hänen perheensä asunnon hankkimiseen tai perusparannukseen liittyvien korkojen ei katsota kohdistuvan tiettyyn tulolähteeseen.

114 §

*Tulo, joka on saatu toiminnasta, josta vero-
velvollinen on kirjanpitovelvollinen, jaksote-
taan edellä säädetystä poiketen elinkeinotulon
verottamisesta annetun lain mukaan.*

116 §

Verovelvollisen suorittamaan menoon perus-
tuva vähennys tehdään, jollei 117 §:stä tai
erityisestä syystä muuta johdu, sinä verovuon-
na, jona maksu on suoritettu.

116 §

Verovelvollisen suorittamaan menoon perus-
tuva vähennys tehdään, jollei 117 §:stä tai
erityisestä syystä muuta johdu, sinä verovuon-
na, jona maksu on suoritettu. *Meno, joka
liittyy toimintaan, josta verovelvollinen on kir-
janpitovelvollinen, jaksotetaan kuitenkin elin-
keinotulon verottamisesta annetun lain mu-
kaan.*

120 §

Veronalaisia varoja eivät ole:

13) osuus Pohjoismaiden Investointipankin
varoihin

13) osuus Pohjoismaiden Investointipankin
varoihin;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14) henkilöstörahaston jäsenen oikeus henkilöstörahaston varoihin.

146 a §

Verovelvollisella luonnollisella henkilöllä on oikeus tuloverosta tehtävään *asuntovähennykseen* seuraavin edellytyksin:

1) verovelvollinen on ryhtynyt käyttämään omana vakituisena asuntonaan sellaista rakennusta tai huoneistoa, josta tai jonka hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista hän on asunnon käyttöönottovuonna tai sitä edeltäneenä vuonna hankkinut omistukseensa ostamalla, vaihtamalla tai muulla vastikkeellisella saannolla vähintään puolet;

2) verovelvollinen ei ole ennen 1 kohdassa tarkoitetun asunnon hankkimista omistanut vähintään puolta vakituisena asuntona käytettäväksi tarkoitetusta asuinrakennuksesta tai tällaisen asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista;

3) verovelvollinen on täyttänyt enintään 39 vuotta sinä verovuonna, jona hän on ryhtynyt käyttämään 1 kohdassa tarkoitettua rakennusta tai huoneistoa omana vakituisena asuntonaan.

Asuntovähennyksen täysi määrä on 7 000 markkaa. Vähennys myönnetään täysimääräisenä sinä verovuonna, jona verovelvollinen on ryhtynyt käyttämään 1 momentissa tarkoitettua asuntoa tai sen osaa omana vakituisena asuntonaan. Yhdeksänä sitä seuraavana verovuonna vähennys on niin monta kymmenesosaa sen täydestä määrästä kuin vähennykseen oikeuttavia vuosia on verovuosi mukaan lukien jäljellä.

Asuntovähennyksen määrää on korotettava 1 500 markalla, jos verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on ollut verovuonna elätettävänä yksi alaikäinen lapsi ja 3 000 markalla, jos tällaisia lapsia on ollut kaksi tai useampia (asuntovähennyksen lapsikorotus).

Jos verovelvolliselle, johon sovelletaan tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä, ei ole määrätty tuloveroa tai jos se ei riitä asuntovähennyksen tekemiseen, vähennys tai siitä vähentämättä jäänyt määrä vähennetään verovelvollisen puolison tuloverosta.

Jos molempien puolisoitten tuloverosta on tehty asuntovähennys, asuntovähennyksen lapsikorotus vähennetään ensisijaisesti sen puoli-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

son tuloverosta, jonka tuloveron määrä on suurempi, jolleivät puoliset ole toisin vaatineet.

150 §

(2 mom. kumotaan)

Verotettavasta ansiotulosta sekä sellaisesta muusta tulosta, jota ei 24 §:n 2 momentin nojalla lasketa yhteen toisen puolison tulojen kanssa, määräytyvä vero lasketaan kummallekin puolisolalle erikseen. Muusta tulosta määräytyvä vero lasketaan siten, että puolisoiden 24 §:n 2 momentin mukaan yhteenlasketusta verotettavasta tulosta menevästä verosta vähennetään näiden tulojen yhteismäärään sisältyvän ansiotulon perusteella laskettava vero, minkä jälkeen erotus jaetaan puolisoiden heidän yhteenlaskettujen verotettavien muiden tulojensa kuin ansiotulojen suhteessa. Puolison tulovero on tällöin hänen ansiotulostaan määräytyvän ja hänen muusta tulostaan määräytyvän veronsa yhteismäärä.

151 §

Kotona olevan alaikäisen lapsen muusta tulosta kuin ansiotulosta 29 §:n mukaisesti määrättävä vero lasketaan siten, että lapsen ja vanhempien yhteenlasketusta tulosta menevästä verosta vähennetään vanhempien tulosta menevä vero, minkä jälkeen erotus katsotaan lapsen veroksi ja maksuunpannaan hänelle.

151 §

Kotona olevan alaikäisen lapsen muusta tulosta kuin ansiotulosta 29 §:n mukaisesti määrättävä vero lasketaan siten, että lapsen ja *vanhemman* yhteenlasketusta tulosta menevästä verosta vähennetään *vanhemman* tulosta menevä vero, minkä jälkeen erotus katsotaan lapsen veroksi ja maksuunpannaan hänelle.

159 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1989. Sitä sovelletaan vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

Vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa ei sovelleta 31 päivänä joulukuuta 1974 annettu tulo- ja varallisuusverolaki (1043/74), velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksesta 20 päivänä joulukuuta 1974 annettua lakia (953/74), merityötulosta verotuksessa tehtävästä vähennyksestä 14 päivänä kesäkuuta 1985 annettua lakia (455/85) eikä Oy Yleisradio Ab- nimisen yhtiön verovapaudesta annettua lakia (381/51).

159 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1989. Sitä sovelletaan ensimmäisen keran vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.

Joulukuun 31 päivänä 1974 annettu tulo- ja varallisuusverolaki (1043/74), velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa joulukuun 20 päivänä 1974 annettu laki (953/74), merityötulosta verotuksessa tehtävästä vähennyksestä kesäkuun 14 päivänä 1985 annettu laki (455/85) ja Oy Yleisradio Ab- nimisen yhtiön verovapaudesta kesäkuun 29 päivänä 1951 annettu laki (381/51) *kumotaan*.

160 §

Sen estämättä mitä edellä 33 §:ssä on säädetty, ennen tämän lain voimaantuloa kuolleen henkilön kuolinpesää verotetaan vuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa erillisenä verovel-

160 §

Ennen tämän lain voimaantuloa kuolleen henkilön kuolinpesän osalta 33 §:ssä tarkoitettu määräaika lasketaan vuoden 1989 alusta. Liiketoimintaa harjoittavaa kuolinpesää ei kui-

Voimassa oleva laki

vollisena. Liiketoimintaa harjoittavaa kuolinpesää ei kuitenkaan veroteta erillisenä verovelvollisena kauemmin kuin viideltä vainajan kuolinvuotta seuraavalta verovuodelta.

Ehdotus

tenkaan veroteta erillisenä verovelvollisena kauemmin kuin viideltä vainajan kuolinvuotta seuraavalta verovuodelta.

162 §

Vahvistaessaan ulkomaille tehdystä työmatkasta suoritettavien verovapaiden päivärahojen enimmäismääriä verovuosille 1990 ja 1991 verohallituksen on tarkistettava vuodelta 1989 toimitettavaa verotusta varten vahvistettuja perusteita yhtä suurin vuosittaisin muutoksin siten, että vuodelta 1992 toimitettavaa verotusta varten vahvistettavat perusteet ovat 50 §:n 1 momentin mukaiset.

163 a §

Jos säästöhenkivakuutus on otettu ennen 1 päivää tammikuuta 1989, vakuutuksen tuotto lasketaan 59 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla myös siinä tapauksessa, että säästösumma maksetaan vakuutuksenottajalle itselleen, kun vakuutettuna on vakuutuksenottajan puoliso tai puolison lapsi, vakuutuksenottajan suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva perillinen, ottolapsi tai kasvattilapsi.

164 §

Reserviläispalkka ja sellaiset avustuskassalaissa tarkoitettujen sairauskassojen suorittamat etuudet, jotka ovat verovapaata tuloa ennen tätä lakia voimassa olleiden säännösten mukaan, ovat verovapaata tuloa myös tätä lakia sovellettaessa, jos ne maksetaan vuotta 1990 edeltäneeltä ajalta.

165 §

Ennen vuotta 1989 hankitun asunnon luovutuksesta saatu oman asunnon luovutusvoitto on verovapaata tuloa myös vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa, jos ennen tätä lakia voimassa olleiden säännösten mukainen oman asunnon myyntivoiton verovapauden edellyttämä omistus- ja asumisaika on täytynyt ennen vuotta 1990.

166 a §

Kotimaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan toiselta kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta saamat sellaiset osingot ja osuuspää-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

oman korot, jotka jaetaan ennen vuotta 1990 päätyneeltä tilikaudelta, ovat verovapaata tuloa sen mukaan kuin on säädetty 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 23 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (510/77).

Luonnollisella henkilöllä ja erillisenä verovelvollisena verotettavalla kotimaisella kuolinpesällä on oikeus 97 §:ssä tarkoitettuun omaisuustulovähennykseen myös niiden kotimaiselta osakeyhtiöltä saatujen osinkojen perusteella, jotka eivät oikeuta yhtiöveron hyvitykseen.

167 a §

Asuntovähennykselle 146 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyjen edellytysten katsotaan täyttyvän sellaisen asunnon tai sen osan perusteella, jonka verovelvollinen on ottanut käyttöönsä vuonna 1990 tai sen jälkeen.

Vuosilta 1990—1995 toimitettavissa verotuksissa asuntovähennykselle 146 a §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyjen edellytysten katsotaan täyttyvän, jos verovelvollisella ei ole verovuonna tai viitenä sitä edeltäneenä verovuonna ollut omistuksessaan vähintään puolta asuinrakennuksesta tai asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista. Vuodelta 1996 toimitettavasta verotuksesta alkaen mainittujen edellytysten katsotaan täyttyvän, jos verovelvollisella ei ole vuoden 1989 jälkeen ollut omistuksessaan vähintään puolta asuinrakennuksesta tai asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista tai osuuksista.

168 §

Merityötulosta verotuksessa tehtävästä vähennyksestä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu merimiesverolautakunta toimii tämän lain 96 §:ssä tarkoitettuna lautakuntana.

168 §

Merityötulosta verotuksessa tehtävästä vähennyksestä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu merimiesverolautakunta toimii tämän lain 96 §:ssä tarkoitettuna lautakuntana tämän lain voimaantullessa meneillään olevan toimikautensa loppuun.

170 §

Jos muussa lainsäädännössä viitataan lakiin tai lainkohtaan, jota ei sovelleta tämän lain soveltamisvuonna, on viittauksen katsottava tarkoittavan tätä lakia tai tämän lain vastaavaa lainkohtaa.

Jos muussa lainsäädännössä viitataan 159 §:n 2 momentissa mainittujen lakien säännöksiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia tai tämän lain vastaavaa lainkohtaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1990. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa. Lain 106 §:ää, 111 §:n 2 momenttia, 113 §:n 3 momenttia, 114 §:n 3 momenttia sekä 116 ja 163 a §:ää sovelletaan kuitenkin jo verovuodelta 1989 toimitettavassa verotuksessa.
